

**Program Ochrony Środowiska
dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026
z perspektywą do roku 2030**

Olsztyn 2023

Zamawiający:

Miasto i Gmina Olsztyn
Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego 10
42-256 Olsztyn

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem
Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Zuzanna Ciska – Analityk

Spis treści

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp.....	6
2. Efekty realizacji dotychczasowego programu	8
3. Ocena stanu środowiska	9
3.1 Charakterystyka miasta i gminy	9
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	9
3.1.2 Infrastruktura techniczna	11
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego miasta i gminy	13
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	14
3.2.2 Zagrożenia hałasem	25
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	27
3.2.4 Gospodarowanie wodami	29
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	37
3.2.6 Zasoby geologiczne.....	40
3.2.7 Gleby.....	43
3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	44
3.2.9 Zasoby przyrodnicze	47
3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	58
3.3 Zagadnienia horyzontalne	59
3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu.....	59
3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska.....	61
3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	62
3.3.4 Monitoring środowiska	63
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	64
4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	64
4.2 Instrumenty realizacji programu	80
5. System realizacji programu ochrony środowiska	81
5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w mieście i gminie	81
5.2 Monitoring programu ochrony środowiska.....	82
6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	85
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	102
Spis tabel, rysunków i wykresów	104

Wykaz skrótów

Art. – Artykuł

As – Arsen

B(a)P – Benzo(a)Piren

bd– brak danych

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

Dz.U. – Dziennik Ustaw

FE SL 2021-2027 – Fundusze Europejskie dla Śląska 2021-2027

FDS – Fundusz Dróg Samorządowych

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Jedn.– Jednostka miary

jcwp – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

jcwpd – Jednolite Części Wód Podziemnych

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

K – Potas

N – Azot

nN – niskie napięcie

NN – najwyższe napięcie

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

O₂– Tlen

O₃ – Ozon

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OUG – Wyższy Urząd Regionalny

OZE – Odnawialne źródła energii

P – Fosfor

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PCB – Polichlorowane bifenyle

PCK – Polska Czerwona Księga

PKOG – Park Krajobrazowy Orlich Gniazd

PZD – Powiatowy Zarząd Dróg

PIB – Państwowy Instytut Badawczy

Pkt – Punkt

PM10 – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM2,5 – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PM – pył zawieszony

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

PWiK – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

RPO – Regionalny Program Operacyjny

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SN – średnie napięcie

SO₂ – Dwutlenek siarki

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

ZDR – Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii

ZZR – Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Projekt gminnego programu ochrony środowiska opiniowany jest przez właściwy zarząd powiatu, a następnie uchwalany przez radę gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Określony harmonogram działań jest niezbędny do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W Programie uwzględniono wymagania następujących przepisów prawnych, w tym dotyczących ochrony środowiska:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 r., poz. 1094 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r., poz. 1336),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2023 r., poz. 1469),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2023 r., poz. 1587ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. z 2023 r., poz. 160 ze zm.),

- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2020 r., poz. 1903 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2020 poz. 1680),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2023 r., poz. 1478),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2023 r., poz. 569 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2409 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2023 r., poz. 977 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2023 r., poz. 1356),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2023 r., poz. 537),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2023 r., poz. 633).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu,
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Urzędu Miasta i Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie miasta i gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Miasta i Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Miasta i Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę miasta i gminy, uwzględniającą położenie oraz stan infrastruktury i środowiska,

- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym,
- analizę jakości środowiska na terenie miasta i gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

2. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Na obszarze miasta i gminy Olsztyn, w przeciągu ostatnich 5 lat realizowane były zadania, które miały pozytywny wpływ na stan środowiska. Należały do nich m.in.¹:

- wymiana nieekologicznych źródeł ciepła,
- usuwanie wyrobów zawierający azbest na pokryciach dachowych,
- montaż instalacji fotowoltaicznych, pomp do ciepłej wody użytkowej, pieców na biomasę, kolektorów słonecznych,
- montaż czujników powietrza: Airly i „Ecosłupków AirSensor”,
- budowa kanalizacji sanitarnej,
- budowa trasy rowerowej w ciągu Regionalnej Trasy Rowerowej,
- budowa i przebudowa dróg gminnych,
- zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Zrębicach,
- zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Olsztyn,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

Powyższe działania przyniosły w efekcie polepszenie jakości środowiska na obszarze miasta i gminy Olsztyn. Wpłynęły na ochronę klimatu i poprawę jakości powietrza, rozwój gospodarki wodno-ściekowej, wpieranie prawidłowego gospodarowania odpadami oraz minimalizacji zagrożenia w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

---

¹ Dane pozyskane z Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn oraz Raporty o stanie Miasta i Gminy za lata 2018-2022

3. Ocena stanu środowiska

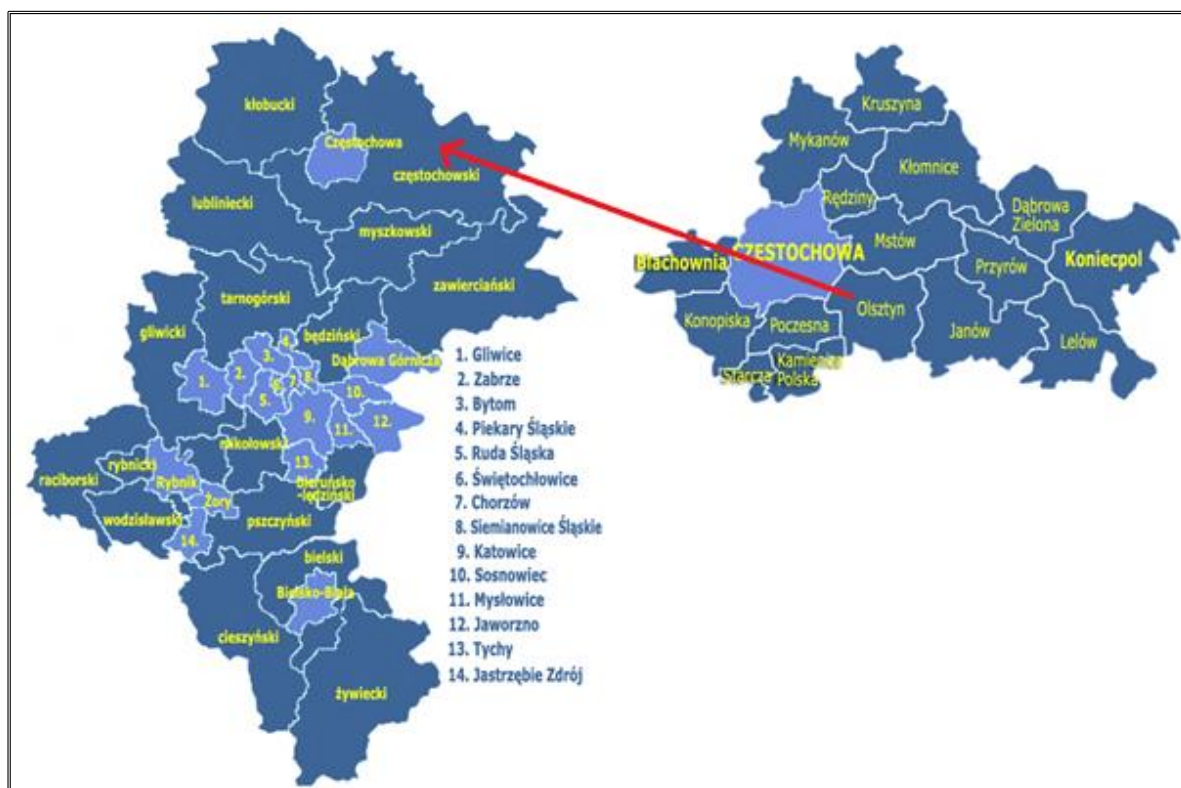
3.1 Charakterystyka miasta i gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Miasto i Gmina Olsztyn jest gminą miejsko-wiejską o powierzchni 10 913 ha, położoną w powiecie częstochowskim, województwie śląskim. W jej skład wchodzi 12 sołectw: Olsztyn, Odrzykoń, Skrajnica, Kusięta, Turów, Bukowno, Przymiłowice, Zrębice Pierwsze, Zrębice Drugie, Krasawa, Biskupice i Biskupice Nowe. Oddalona jest o 15 km od Częstochowy oraz o 70 km od Katowic². Sąsiaduje z³:

- Gminą Mstów, pow. częstochowski, woj. śląskie,
- Gminą Janów, pow. częstochowski, woj. śląskie,
- Gminą Żarki, pow. myszkowski, woj. śląskie,
- Gminą Poraj, pow. myszkowski, woj. śląskie,
- Gminą Kamienica Polska, pow. częstochowski, woj. śląskie,
- Gminą Poczesna, pow. częstochowski, woj. śląskie,
- Miastem na prawach powiatu Częstochowa, woj. śląskie.

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Olsztyn na tle powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego

Źródło: <http://gminy.pl>

² Raport o stanie Miasta i Gminy Olsztyn za 2022 rok

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztyn

Zgodnie z Regionalizacją fizycznogeograficzną Polski, Miasto i Gmina Olsztyn należy do mezoregionów: Wyżyny Częstochowskiej, która obejmuje większą część miasta i gminy oraz Obniżenia Górnej Warty, która położona jest w zachodniej części.

Tabela 1. Położenie Miasta i Gminy Olsztyn według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Miasto i Gmina Olsztyn		
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Wyżyny Polskie	
Podprowincja	Wyżyna Śląsko-Krakowska	
Makroregion	Wyżyna Woźnico-Wieluńska	Wyżyna Krakowsko-Częstochowska
Mezoregion	Obniżenie Górnej Warty	Wyżyna Częstochowska

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl>

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2022 roku liczba ludności ogółem na terenie miasta i gminy Olsztyn wynosiła 8 214 osób. Liczba ta wzrosła o 392 (5,01%) w stosunku do roku 2018. W latach 2019-2022 liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn na tym obszarze. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Liczba ludności na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	Osoba	7 822	7 810	8 181	8 179	8 214
Kobiety		3 910	3 913	4 149	4 158	4 173
Mężczyźni		3 912	3 897	4 032	4 021	4 041

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Znaczną część powierzchni terenu miasta i gminy Olsztyn stanowią lasy (47,9% powierzchni całkowitej). Około 40% powierzchni to grunty orne. Natomiast reszta powierzchni to zabudowa mieszkaniowa, tereny otwarte o dużych walorach krajobrazowych oraz sieć dróg⁴.

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztyn

3.1.2 Infrastruktura techniczna

Przez obszar miasta i gminy Olsztyn przebiega sieć dróg obejmujących 107 dróg publicznych o łącznej długości 121,32 km oraz 43 drogi wewnętrzne o długości 18,54 km⁵.

Drogą krajową przebiegającą przez teren miasta i gminy jest droga krajowa DK 46 o długości 12,3 km⁶. Nie przebiegają tu żadne drogi wojewódzkie, natomiast występuje 10 dróg powiatowych

o łącznej długości 43,8 km⁷:

- S1010, relacji Częstochowa – Dębowiec – Choroń,
- S1012, relacji Zrębice – Biskupice – Choroń,
- S1013, relacji Biskupice – Zaborze – Przybynów,
- S1042, relacji Częstochowa – Kusięta – Odrzykoń,
- S1043, relacji Brzyszów – Olsztyn,
- S1044, relacji Małusy Wielkie – Turów – Zrębice,
- S1045, relacji Olsztyn – Turów,
- S1065, relacji Olsztyn – Biskupice,
- S1066, relacji Zrębice – Krasawa – Siedlec – do drogi 793,
- S1069, relacji Turów – do drogi 1041.

Pozostałą sieć dróg stanowi 94 drogi gminne, z czego 44 znajdują się poza granicami miasta Olsztyn. Dodatkowo przez obszar miasta i gminy przebiega linia kolejowa nr 61, relacji Kielce – Fosowskie⁸.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021 roku długość dróg dla rowerów na obszarze miasta i gminy wynosiła 11,8 km.⁹

---

⁵ Raport o stanie Miasta i Gminy Olsztyn za 2022 rok

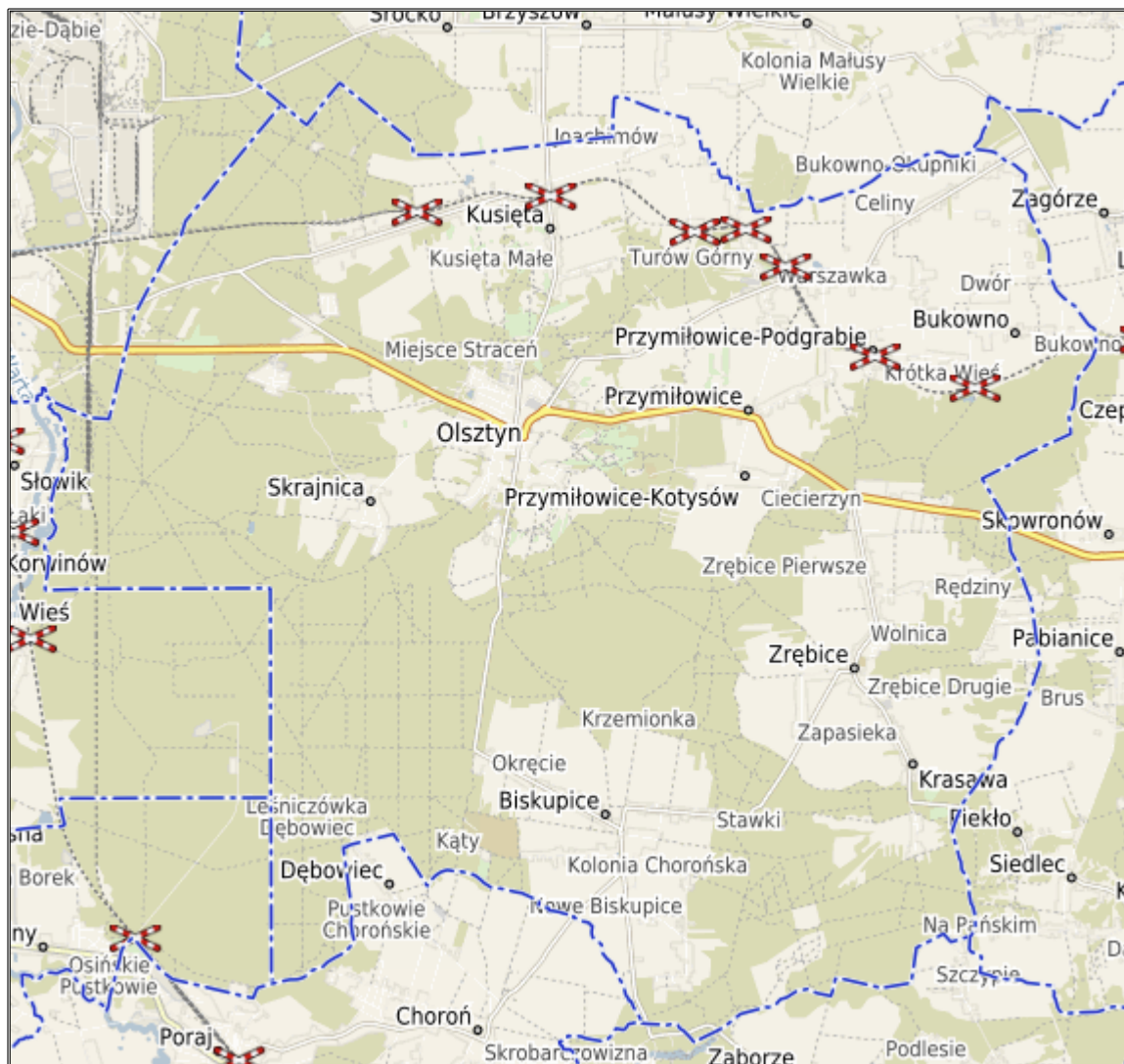
⁶ Raport o stanie Miasta i Gminy Olsztyn za 2022 rok

⁷ <https://czestochowa.powiat.pl/pzd/index.php?page=olsztyn>

⁸ Raport o stanie Miasta i Gminy Olsztyn za 2022 rok

⁹ Brak danych za 2022 rok, stan na dzień 17.08.2023 r.

Rysunek 2. Sieć dróg na terenie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: <https://olsztynczestochowski.e-mapa.net/>

Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło, gaz ziemny i energię elektryczną

Na obszarze miasta i gminy Olsztyn nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Wszystkie budynki mieszkalne, przedsiębiorstwa oraz budynki użyteczności publicznej są ogrzewane przy użyciu własnych, indywidualnych źródeł ciepła¹⁰. Mieszkańcy w celach grzewczych wykorzystują głównie gaz ziemny oraz paliwa stałe¹¹.

Długość czynnej sieci gazowej na terenie miasta i gminy wynosiła 84,94 km w 2021 roku¹². W tym samym roku, podłączonych do sieci gazowej było 1 665 budynków mieszkalnych, co stanowiło 60,94% ogółu budynków mieszkalnych na obszarze miasta i gminy. W latach 2018-2021 nastąpił wzrost liczby przyłączy, co świadczy o rozwoju sieci gazowej¹³.

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztyn

¹¹ Projekt do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Olsztyn

¹² Dane Głównego Urzędu Statystycznego, brak danych za 2022 rok

¹³ Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Przez obszar miasta i gminy przebiegają linie elektroenergetyczne NN¹⁴:

- Joachimów – Trębaczew - 400 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 3 - 400 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 2 - 220 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 1 - 220 kV,
- Joachimów – Wielopole - 400 kV,
- Joachimów – punkt rozgałęźny XJL - 220 kV,
- Punkt rozgałęźny XJL – Wrzosowa - 220 kV,
- Punkt rozgałęźny XJL – Łągisza - 220 kV,
- Joachimów – Huta Częstochowa - 220 kV,
- Joachimów – Aniołów - 220 kV,
- Joachimów – Kielce - 220 kV,
- Joachimów – Łośnice - 220 kV,
- Wrzosowa – Huta Częstochowa - 220 kV.

Za system przesyłowy na terenie miasta i gminy Olsztyn odpowiada stacja elektroenergetyczna 400/220 kV „Joachimów”. Zaopatrzenie tego obszaru w sieć średniego napięcia 15 kV odbywa się ze stacji zlokalizowanych w sąsiednich gminach, tj. SE „Wrzosowa” – 220/110/30/15 kV, SE „Julianka” – 110/15 kV, SE „Poraj” – 110/15 kV, RS „Mstów” – 15 kV. Ponadto występują też dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV relacji: SE Wrzosowa - SE Stubiecko i SE Wrzosowa - SE Rudniki oraz SE Wrzosowa - SE Julianka. Dystrybucja energii elektrycznej odbywa się na średnim napięciu 15 kV oraz na niskim napięciu – liniami napowietrznymi i kablowymi. Występują tu również stacje transformatorowe 15/0,4 kV¹⁵.

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego miasta i gminy

Zgodnie z „Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z 2 września 2015 roku, sporządzonymi przez Ministerstwo Środowiska, Rozdział 4, str. 6: „Należy dokonać oceny stanu środowiska na terenie danej JST z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami”.

---

¹⁴ Projekt do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Olsztyn

¹⁵ Projekt do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Olsztyn

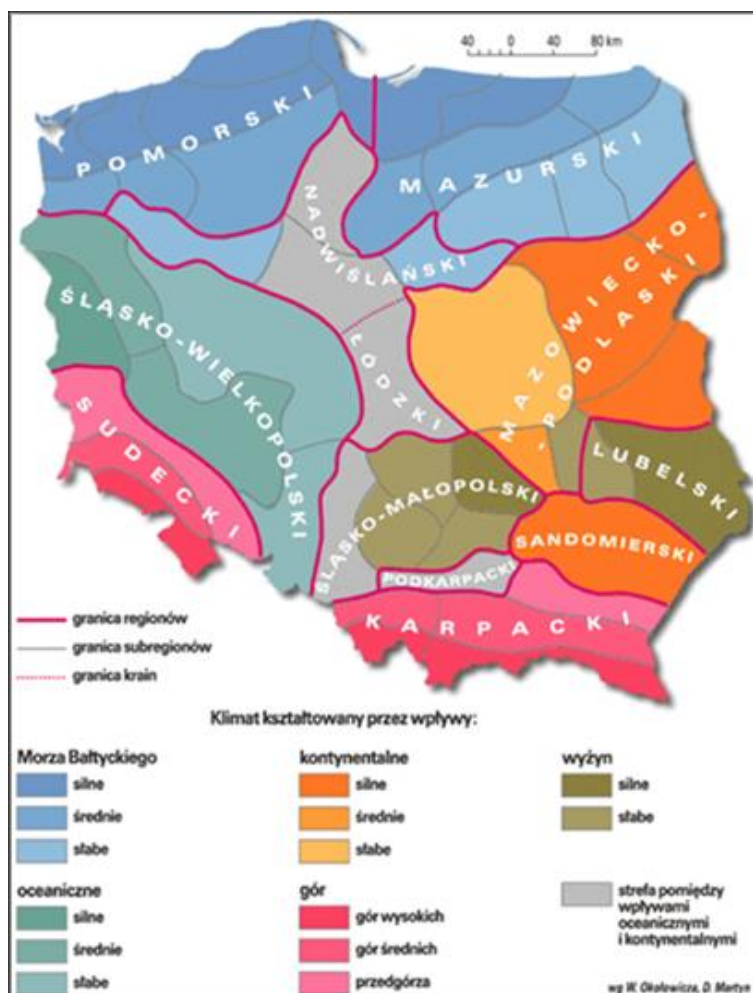
W związku z powyższym przeprowadzono analizę stanu środowiska naturalnego na obszarze miasta i gminy Olsztyn z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji określonych w wyżej wymienionych wytycznych, które scharakteryzowano w kolejnych podrozdziałach.

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Klimat

Według klasyfikacji W. Okołowicza i D. Martyn, Miasto i Gmina Olsztyn zlokalizowana jest w śląsko-małopolskim regionie klimatycznym. Charakteryzuje się on przewagą wpływów oceanicznych. Lato w tym regionie jest długie i ciepłe, natomiast zima krótka i łagodna¹⁶. Klimat jest suchy i ciepły. Średnia temperatura powietrza w ciągu roku osiąga wartość 7,5-8,0°C. Natomiast suma opadów rocznych wynosi ok. 600-650 mm. Na obszarze miasta i gminy Olsztyn przeważają wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego¹⁷.

Rysunek 3. Dzielnice klimatyczne Polski wg. W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

¹⁶ <https://opracowania.pl/opracowania/geografia/regiony-klimatyczne-polski,oid,1723>

¹⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026

Źródła emisji zanieczyszczeń

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych,
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją,
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) związane ze spalaniem paliw w gospodarstwach domowych na cele komunalno-bytowe i technologiczne.

Emisja punktowa

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Z racji tego, iż na terenie miasta i gminy nie występują duże zakłady przemysłowe, obszar ten nie jest narażony na emisję zanieczyszczeń punktowych.

Emisja liniowa

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Do emisji zanieczyszczeń linowych można zaliczyć przebiegającą drogę krajową, która jest głównym szlakiem komunikacyjnym na tym obszarze. Przez to, iż drogi krajowe cechuje duże natężenie ruchu, są one narażone na wzmożoną emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego).

Emisja powierzchniowa

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Ogrzewanie domów węglem przez mieszkańców miasta i gminy Olsztyn przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku

węgla i węglowodorów aromatycznych. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej 40 metrów wysokości.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń na obszarze miasta i gminy do powietrza atmosferycznego i gleby jest emisja z ogrzewania budynków (głównie emisja niska uzależniona od rodzaju stosowanych paliw do celów grzewczych i nisko sprawnych urządzeń grzewczych). Jednakże realizowane są dofinansowania na wymianę źródeł ciepła oraz na termomodernizację budynków, co w konsekwencji przynosi rezultat, jakim jest zmniejszenie źródeł emisji powierzchniowych.

Odnawialne źródła energii

Możliwość wprowadzanie większej ilości odnawialnych źródeł energii (OZE) daje szansę na wykorzystanie potencjału energetycznego miasta i gminy. Inwestycje dotyczące montażu urządzeń produkujących energię wiążą się z dość dużymi nakładami, lecz w fazie eksploatacji zostają one zwrócone z nadwyżką. Do najbardziej znanych i wykorzystywanych źródeł energii odnawialnych należą:

- biomasa,
- energia wiatru,
- energia słoneczna,
- energia wody
- energia geotermalna.

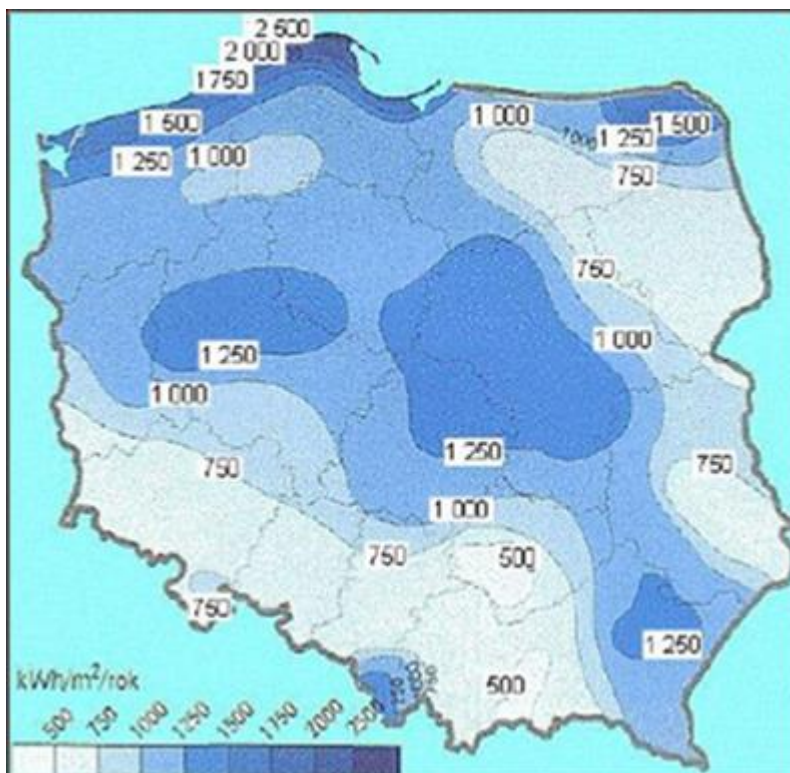
Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że miasto i gmina Olsztyn znajdują się na obszarze, na którym energia wiatru wynosi 750-1000 kWh/m², przez co jest dobrym miejscem na lokalizację instalacji wiatrowych w celu pozyskania energii. Na terenie tym nie funkcjonuje żadna elektrownia wiatrowa¹⁸.

---

¹⁸ Dane z Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn oraz Raport Prezesa URE za 2022 rok – Wytwarzanie energii elektrycznej w Polsce w małych instalacjach OZE

Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Energia wodna wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Na potencjał energetyczny rzek wpływ mają przede wszystkim dwa czynniki takie jak spadek koryta rzeki oraz przepływy wody. Z racji tego, iż sieć hydrograficzna na tym obszarze jest słabo rozwinięta, to nie funkcjonuje tu żadna elektrownia wodna.

Biomasę definiuje się jako „materiały organiczne pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, jak też wszelkie substancje uzyskane z transformacji surowców tego pochodzenia”. Z tego powodu, można wyróżnić następujące rodzaje biomasy:

- drewno odpadowe w leśnictwie i przemyśle drzewnym,
- produkty uboczne i odpadowe rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, a także gospodarki komunalnej,
- produkcja, plantacje drzew i traw szybko rosnących, uprawy energetyczne.

Obecnie na terenie miasta i gminy nie funkcjonuje większa instalacja, z której można by uzyskać energię w postaci biomasy. W gospodarstwach domowych wykorzystywane są jednak piece na biomasę¹⁹.

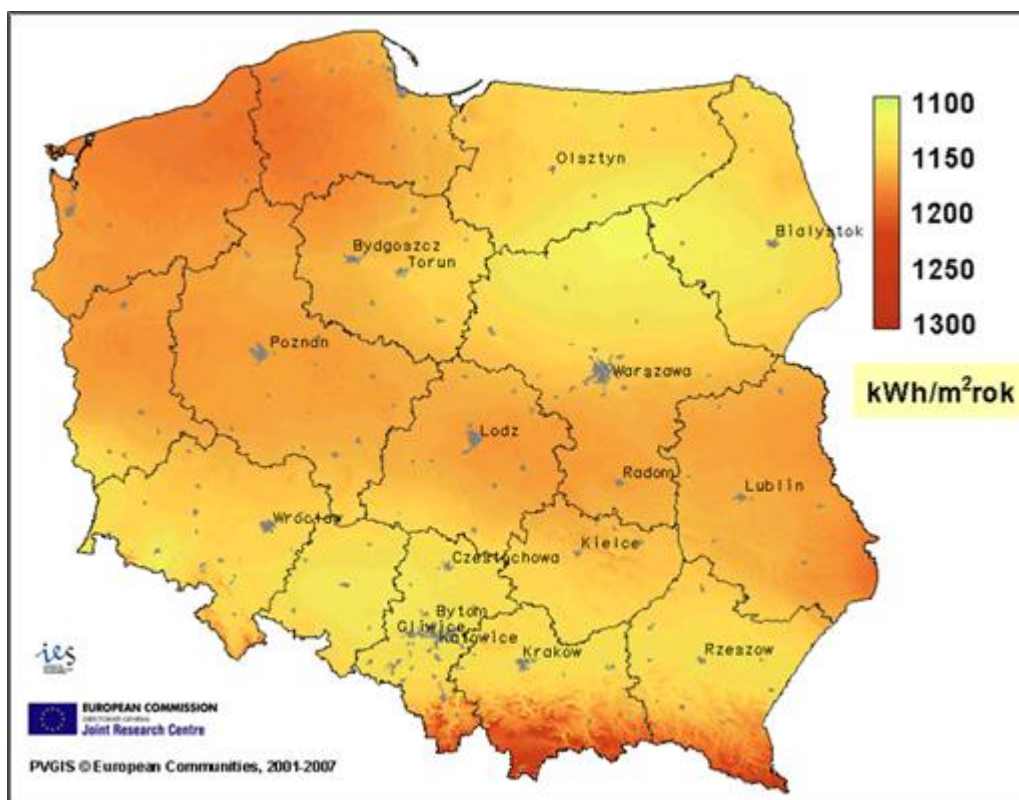
¹⁹ Dane pozyskane z Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów,
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Poniższy rysunek przedstawia mapę nasłonecznienia Polski. Średnie nasłonecznienie w Polsce to ok. 1000 kWh/m² rocznie. Miasto i Gmina Olsztyn znajduje się w obrębie obszaru, gdzie nasłonecznienie wynosi 1100-1150 kWh/m²rok. Na obszarze tym występują budynki, które do produkcji energii wykorzystują kolektory słoneczne oraz panele fotowoltaiczne. Kolektory słoneczne zostały zlokalizowane w obrębie OSP Przymiłowice oraz Szkoły w Kusiętach. Natomiast panele fotowoltaiczne zostały umiejscowione na: GOSiR w Olsztynie, UG Olsztyn, SP Olsztyn Kuhna, SP Olsztyn Zielona, Przedszkole w Olsztynie, SP w Zrębicach, SP w Biskupicach, SP w Turnowie i SP w Kusiętach.²⁰

Rysunek 5. Mapa nasłonecznienia Polski

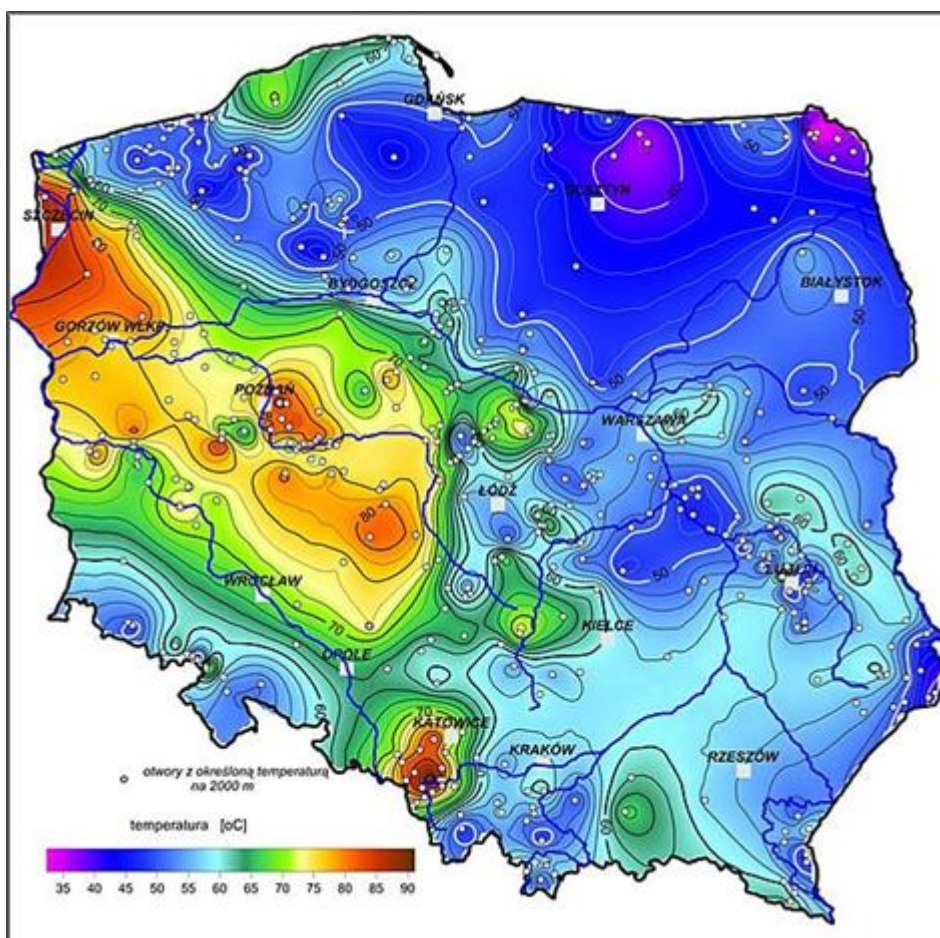
Źródło: <https://www.planergia.pl/>

Na rysunku poniżej zaprezentowana została mapa Polski z uwzględnieniem temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t. Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie

²⁰ Dane pozyskane z Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn

skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny. Z mapy tej wynika, iż miasto i gmina Olsztyn znajduje się w miejscu, gdzie temperatura na głębokości 2 000 m p.p.t. wynosi ok. 60-70 °C. Mieszkańcy w celach grzewczych wykorzystują pompy ciepła²¹.

Rysunek 6. Temperatura na głębokości 2 000 m p.p.t.

Źródło: <http://www.pgi.gov.pl/>

Stan powietrza

Główny Inspektor Ochrony Środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Na podstawie tej oceny sporządzane jest opracowanie: „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Śląskim”.

²¹ Dane pozyskane z Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn

W celu oceny jakości powietrza teren kraju podzielony został na strefy. Wyznaczono je w oparciu o podział administracyjny. Strefy stanowią aglomeracje obejmujące miasta powyżej 100 tys. mieszkańców oraz pozostałe obszary leżące w granicach województwa. Miasto i Gmina Olsztyn zlokalizowana jest w strefie śląskiej.

Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2022 rok

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2022

Stan jakości powietrza w województwie śląskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref²²:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia i roślin dla strefy śląskiej za 2022 rok.

---

²² Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport za rok 2022

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Faza I	Faza II														
strefa śląska	PL2405	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2022

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy				Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny				Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂		NO _x			
strefa śląska	PL2405	A		A		A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2022

Roczna ocena jakości powietrza za 2022 r. w strefie śląskiej wykazała przekroczenia następujących standardów emisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – przekroczenie pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – przekroczenie benzo(a)pirenu,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia oraz kryterium ochrona roślin) – przekroczenie ozonu.

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy emisyjne na terenie strefy śląskiej były dotrzymane. Bezpośrednio na terenie miasta i gminy Olsztyn doszło do przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu docelowego benzo(a)pirenu i ozonu na poziomie celu długoterminowego.

Benzo(a)piren to organiczny związek chemiczny będący przedstawicielem Wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Benzo(a)piren wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Podobnie jak inne WWA, jest związkiem silnie rakotwórczym. Posiada również właściwości mutagenne. Do innych działań niepożądanych zalicza się podrażnienie oczu, nosa, gardła i oskrzeli.²³

Przekroczenie dopuszczalnych poziomów ozonu troposferycznego może prowadzić do reakcji zapalnych oczu czy chorób dróg oddechowych, w tym nasilenia objawów astmy oraz zmniejszenia wydolności płuc. Ponadto podwyższone stężenia ozonu niszą roślinność i przyspieszają korozję materiałów.²⁴

Aktualne wartości stężeń średniorocznych na terenie miasta i gminy²⁵:

1. Dwutlenek azotu - nr CAS 10102-44-0: Sa = 8 – 10 µg/m³
2. Dwutlenek siarki - nr CAS 7446-09-5: Sa = 5 µg/m³
3. Pył zawieszony PM10: Sa = 19 – 20 µg/m³
4. Pył zawieszony PM2,5: Sa = 13 – 14 µg/m³
5. Benzen - nr CAS 71-43-2: Sa = 1 µg/m³
6. Ołów - nr CAS 7439-92-1: Sa = 0,01 – 0,02 µg/m³
7. Tlenek węgla - nr CAS 630-08-0: Sa = 0,18 – 0,35 mg/m³
8. Arsen - nr CAS 7440-38-2: Sa = 0,6 – 1 ng/m³
9. Kadm - nr CAS 7440-43-9: Sa = 0,3 – 0,5 ng/m³

---

²³ <https://polskialarmsmogowy.pl/>

²⁴ <https://www.gios.gov.pl/pl/>

²⁵ Dane pozyskane od GIOŚ, stan na dzień 03.07.2023 r.

10. Nikiel - nr CAS 7440-02-0: Sa = 1 – 4 ng/m³

11. Benzo(a)piren - nr CAS 50-32-8: Sa = 1 – 2 ng/m³

Miasto i Gminy Olsztyn realizuje założenia programu „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Mieszkańcy mogą wykorzystać fundusze z dofinansowania na²⁶:

- wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy,
- przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku tj. zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych,
- instalację c.o. i c.w.u.,
- mikroinstalację fotowoltaiczną,
- wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła.

Na terenie województwa śląskiego obowiązują ograniczenia i zakazy zawarte w uchwale nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Na terenie miasta i gminy zostały zlokalizowane czujniki powietrza Airly oraz Ekosłupki w celu stałej weryfikacji stanu jakości powietrza²⁷.

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — monitoring powietrza na terenie strefy śląskiej, do której należy Miasto i Gmina Olsztyn, — udział w programie „Czyste Powietrze”, którego celem jest dofinansowanie na wymianę źródeł ciepła, — obowiązująca „ustawa antyśmogowa”, — wykorzystywanie pomp ciepła, kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych w celu wytwarzania energii, — występowanie czujników powietrza.	<ul style="list-style-type: none"> — odnotowane przekroczenia benzo(a)pirenu oraz ozonu w celu ochrony zdrowia ludzi na obszarze miasta i gminy, — emisja zanieczyszczeń z systemów ogrzewania wykorzystywanych przez mieszkańców Miasta i Gminy.
Szanse	Zagrożenia

²⁶ <https://www.olsztyn-jurajski.pl/ratujmy-sie-wymienmy-piece/>

²⁷ <https://czestochowa.naszemiasto.pl/nowoczesne-czujniki-mierzace-jakosc-powietrza-w-jurajskiej/ar/c15-8304784>

<ul style="list-style-type: none"> — dofinansowania w celu poprawy jakości powietrza, — moda na ekologiczny tryb życia, — edukacja ekologiczna mieszkańców, — termomodernizacja budynków i wzrost wykorzystania OZE.	<ul style="list-style-type: none"> — spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach, — niska świadomość ekologiczna społeczeństwa, — zmiany klimatu, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — wzrost cen nośników energii wykorzystywanych na cele grzewcze.
---	---

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy to różnego rodzaju niepożądane, uciążliwe, a w niektórych przypadkach nawet szkodliwe dla człowieka i jego samopoczucia oraz zdrowia drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, które za pośrednictwem powietrza oddziałują – nierzadko w sposób zły – na zmysły i organizm człowieka. Taki hałas wpływa bardzo niekorzystnie na koncentrację i znacząco utrudnia odpoczynek, czasem nawet we własnym domu. W konsekwencji może odbijać się na naszym zdrowiu oraz wydajności w pracy i innych dziedzinach życia codziennego i społecznego.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Na terenie miasta i gminy funkcjonuje przedsiębiorstwo, które przyczynia się do emisji zanieczyszczeń hałasem na obszarze miasta i gminy. Jest to firma WEGA-TRANS Olsztyn Transport. Zakład ten zajmuje się spedycją, logistyką oraz transportem drogowy. Zgłaszane

problemy przez mieszkańców to: hałas, uciążliwości spowodowane wzmożonym ruchem z naczepami oraz niszczenie nawierzchni dróg²⁸.

Dodatkowo, obszar miasta i gminy narażony jest na nadmiernym zagrożeniem zanieczyszczeń hałasem komunikacyjnym z powodu występowania drogi krajowej DK 46, występuje duży ruch pojazdów emitujących hałas do środowiska. W związku z tym, obszar miasta i gminy narażony jest na nadmierne zagrożenie zanieczyszczenie hałasem komunikacyjnym, co w rezultacie powoduje uciążliwość dla mieszkańców.

Na dwóch odcinkach drogi krajowej znajdujących się w granicach gminy Olsztyn prowadzony był pomiar Średniego Dobowego Ruchu Roczno w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/21. Na żadnej z dróg nie doszło do przekroczenia średniej wartości określającej ruch na drogach krajowych.

Badania natężenia hałasu

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności danych demograficznych i dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

Podstawowym kryterium oceny hałasu w środowisku są dopuszczalne poziomy hałasu odnoszące się do różnych grup źródeł hałasu oraz rodzajów terenów, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2019-2022 Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska nie prowadził badań stanu akustycznego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Nie wykonano także pomiarów hałasu przemysłowego i komunikacyjnego²⁹.

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— brak przekroczeń natężenia ruchu na drodze krajowej przebiegającej przez obszar miasta i gminy powyżej średniej dla dróg krajowych.	— występowanie drogi krajowej, na której korzystające pojazdy emitują hałas komunikacyjny do środowiska, — występowanie przedsiębiorstwa zajmującego się logistyką, przez które występuje zagrożenie hałasem komunikacyjnym,

²⁸ Dane pozyskane z Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn

²⁹ Dane pozyskane od GIOŚ, stan na dzień 03.07.2023 r.

Szanse	Zagrożenia
— modernizacja dróg lokalnych i wykorzystywanie cichych nawierzchni drogowych.	— brak pomiarów hałasu przemysłowego i komunikacyjnego. — rozwój komunikacji i wzrost liczby pojazdów na drogach, — wysokie koszty rozbudowy transportu niezagrażającego środowisku naturalnemu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022, poz. 2556 ze zm.) przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe.

Przez obszar miasta i gminy przebiegają linie elektroenergetyczne najwyższych napięć: 400 kV, 220 kV. Zaopatrzenie w sieć średniego napięcia 15 kV odbywa się ze stacji zlokalizowanych w sąsiednich gminach. Ponadto obszar ten przecinają dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV. Dystrybucja energii elektrycznej na obszarze miasta

i gminy odbywa się na średnim napięciu 15 kV oraz na niskim napięciu – liniami napowietrznymi i kablowymi.³⁰

Na obszarze miasta i gminy Olsztyn zlokalizowane są pojedyncze stacje bazowe telefonii komórkowej. Są to nadajniki o standardach GSM i UMTS, w których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Na terenie miasta i gminy zlokalizowane są następujące stacje telefonii komórkowej: Plus, Orange, T-mobile oraz Play.

W ramach PMŚ, w 2022 roku na obszarze miasta i gminy Olsztyn przeprowadzono pomiar okresowy promieniowania elektromagnetycznego w punkcie zlokalizowanym w rejonie ul. Mstowskiej. Wyniki badań PEM nie wykazały przekroczeń progu czułości sondy pomiarowej, tj. 0,7 V/m. Oznacza to, że pomiar nie wykazał przekroczenia dopuszczalnych poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości, o wartości minimalnej wynoszącej 28 V/m, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448)³¹.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — przeprowadzone w 2022 roku badanie pól elektromagnetycznych na terenie miasta i gminy, — brak przekroczenia poziomu PEM na terenie miasta i gminy, — mała koncentracja bazowych stacji telefonicznych.	<ul style="list-style-type: none"> — występowanie na terenie miasta i gminy napowietrznych linii energetycznych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej.	<ul style="list-style-type: none"> — wzrost liczby urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, — niska świadomość społeczna dotycząca pól elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne

³⁰ Projekt do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Olsztyn

³¹ Dane pozyskane od GIOŚ, stan na dzień 03.07.2023 r.

3.2.4 Gospodarowanie wodami

Obszar miasta i gminy Olsztyn znajduje się na obszarze dorzecza Warty. Do płynących cieków powierzchniowych (rzek, strumieni, potoków) występujących na terenie miasta i gminy należą: Dopływ spod góry Pustelnia, Dopływ spod Choronia i Ordonówka. Na północny zachód od stacji kolejowej Kusięta, w dnie szerokiego obniżenia dolinnego, znajduje się podłużne jezioro, którego zasięg zmienia się sezonowo, w zależności od ilości opadów. Jest to forma jeziora krasowego. Krasowa depresja wypełniona została nieprzepuszczalnymi glinami, co spowodowało zahamowanie odpływu wód powierzchniowych do podziemnych poziomów wodonośnych istniejących w pokładach wapieni. Występują także nieliczne stawy i oczka wodne. Sieć hydrologiczna na terenie miasta i gminy jest słabo rozwinięta³².

Zgodnie z wykazem obowiązującym w latach 2016-2021, Miasto i Gmina Olsztyn znajdowała się na terenie 5 zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- RW600017181369 – Wiercica,
- RW60001918133 – Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik,
- RW600061811549 – Ordonka,
- RW600061811949 – Dopływ spod Choronia,
- RW6000618132 – Kucelinka.

Zlewnie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujące się obecnie na terenie miasta i gminy Olsztyn (zgodnie z wykazem z dnia 17 lutego 2023 w ramach rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry)³³:

- RW60000618132 – Kucelinka,
- RW6000111813399 – Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik,
- RW6000061811549 – Ordonka,
- RW6000061811949 – Dopływ spod Choronia,
- RW6000101813699 – Wiercica.

---

³² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztyn

³³ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Tabela 8. Charakterystyka zlewni JCWP prowadzonych na obszarze miasta i gminy

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych?
RW60000618132	Kucelinka	RW_wap	SCW	zagrożona
RW6000111813399	Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik	RzN	SZCW	zagrożona
RW6000061811549	Ordonka	RW_wap	SZCW	zagrożona
RW6000061811949	Dopływ spod Choronia	RW_wap	NAT	niezagrożona
RW6000101813699	Wiercica	PNp	NAT	zagrożona

Legenda:

RW_wap – Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym

RZN – Rzeka nizinna

PNp – Potok lub strumień nizinny piaszczysty

SCW – Sztuczna część wód

SZCW – Silnie zmieniona część wód

NAT – Naturalna część wód

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

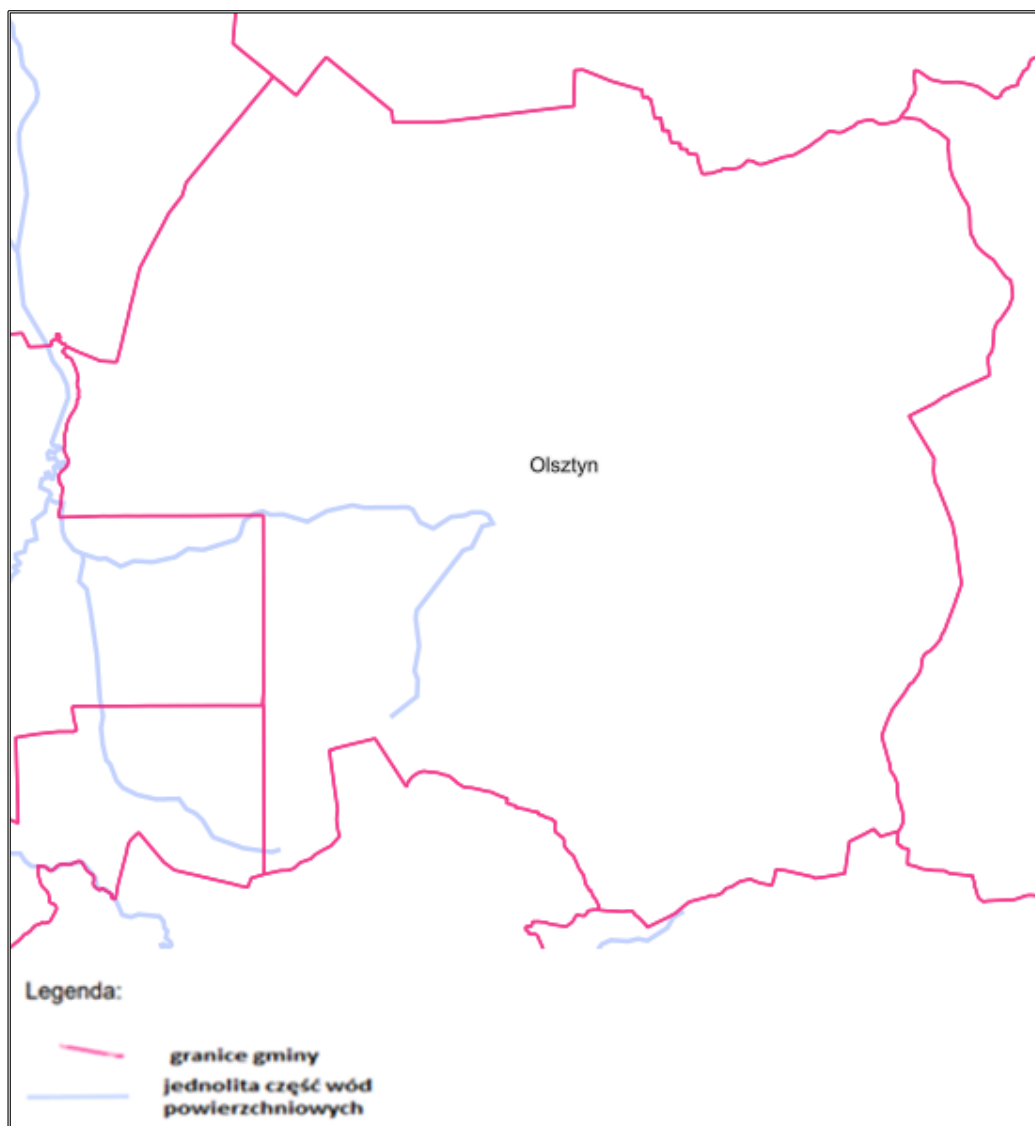
Poniżej przedstawiono klasyfikację i ocenę zlewni JCWP w obrębie miasta i gminy Olsztyn. Ocena stanu wszystkich JCWP wskazuje na ich zły stan, na co wpływa stan chemiczny poniżej dobrego.

Tabela 9. Klasyfikacja i ocena zlewni JCWP na terenie miasta i gminy Olsztyn

Nazwa ocenianej JCWP		Kucelinka	Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik	Ordonka	Dopływ spod Choronia	Wiercica
Kod JCWP		RW60000618132	RW600011813399	RW6000061811549	RW6000061811949	RW6000101813699
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	3 (2020)	3 (2020)	3 (2020)	3 (2021)	4 (2022)
	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	5 (2020)	2 (2017)	3 (2017)	3 (2017)	4 (2022)
	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	>2 (2020)	>2 (2020)	>2 (2020)	>2 (2021)	2 (2022)
	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)	2 (2020)	2 (2020)	2 (2020)	2 (2021)	2 (2022)
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)		Umiarkowany potencjał ekologiczny (2021)	Umiarkowany potencjał ekologiczny (2020)	Umiarkowany stan ekologiczny (2020)	Umiarkowany stan ekologiczny (2021)	Słaby stan ekologiczny (2020)
STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)		Stan chemiczny poniżej dobrego (2020)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2020)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)
OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)		Zły stan wód (2020)	Zły stan wód (2021)	Zły stan wód (2020)	Zły stan wód (2021)	Zły stan wód (2021)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Rysunek 8. Zlewnie JCWP na terenie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html

Jednolita Część Wód Podziemnych znajdująca się na terenie miasta i gminy to: GW600099.

Na terenie tym dokonano oceny stanu JCWPd. Została ona wykonana na zlecenie GIOŚ przez Państwową Służbę Hydrogeologiczną w oparciu o wyniki monitoringu diagnostycznego z roku 2019. Przedstawiają się one następująco³⁴:

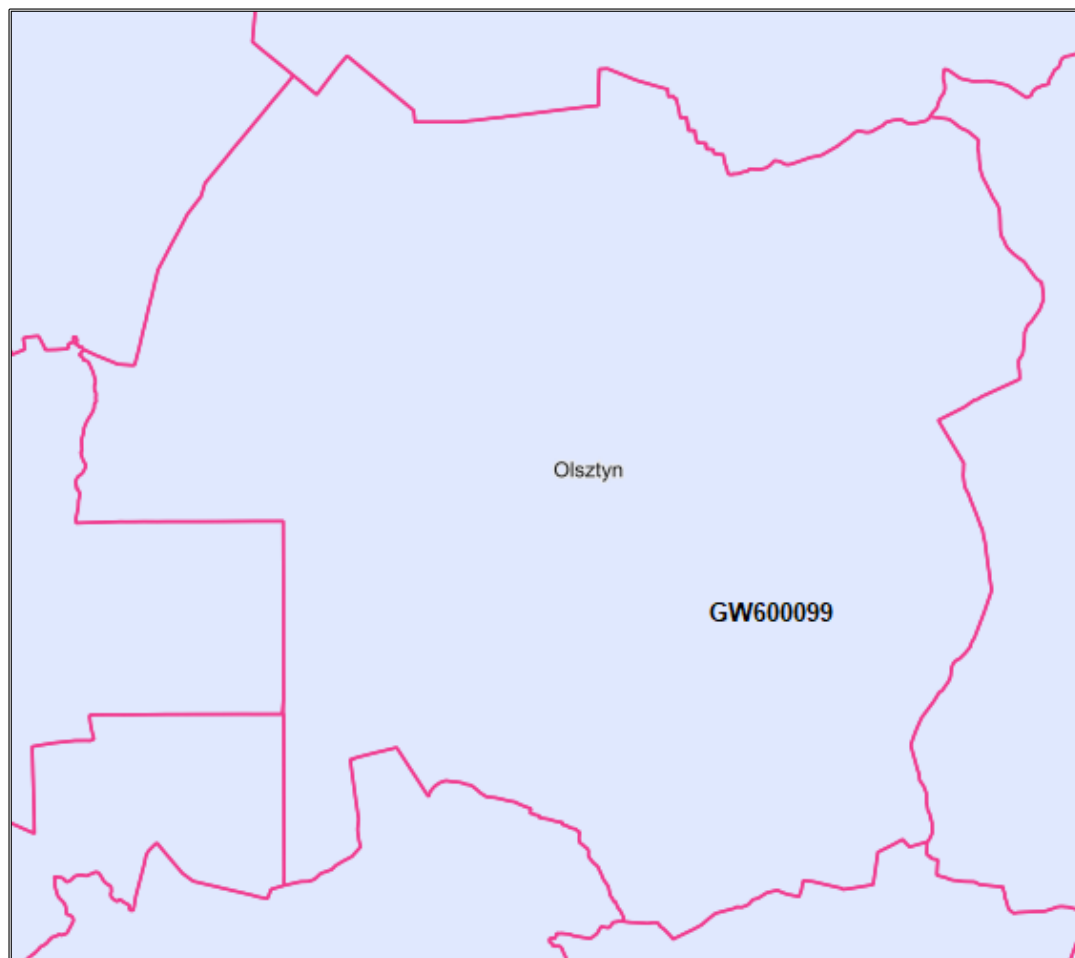
— PLGW600099:

- stan ilościowy: dobry,
- stan chemiczny: dobry,
- stan wód: dobry.

³⁴ Raport o stanie Jednolitych Części Wód Podziemnych w dorzeczych – stan na rok 2019

Rysunek 9. JCWPd na obszarze miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://mapy.geoportal.gov.pl>

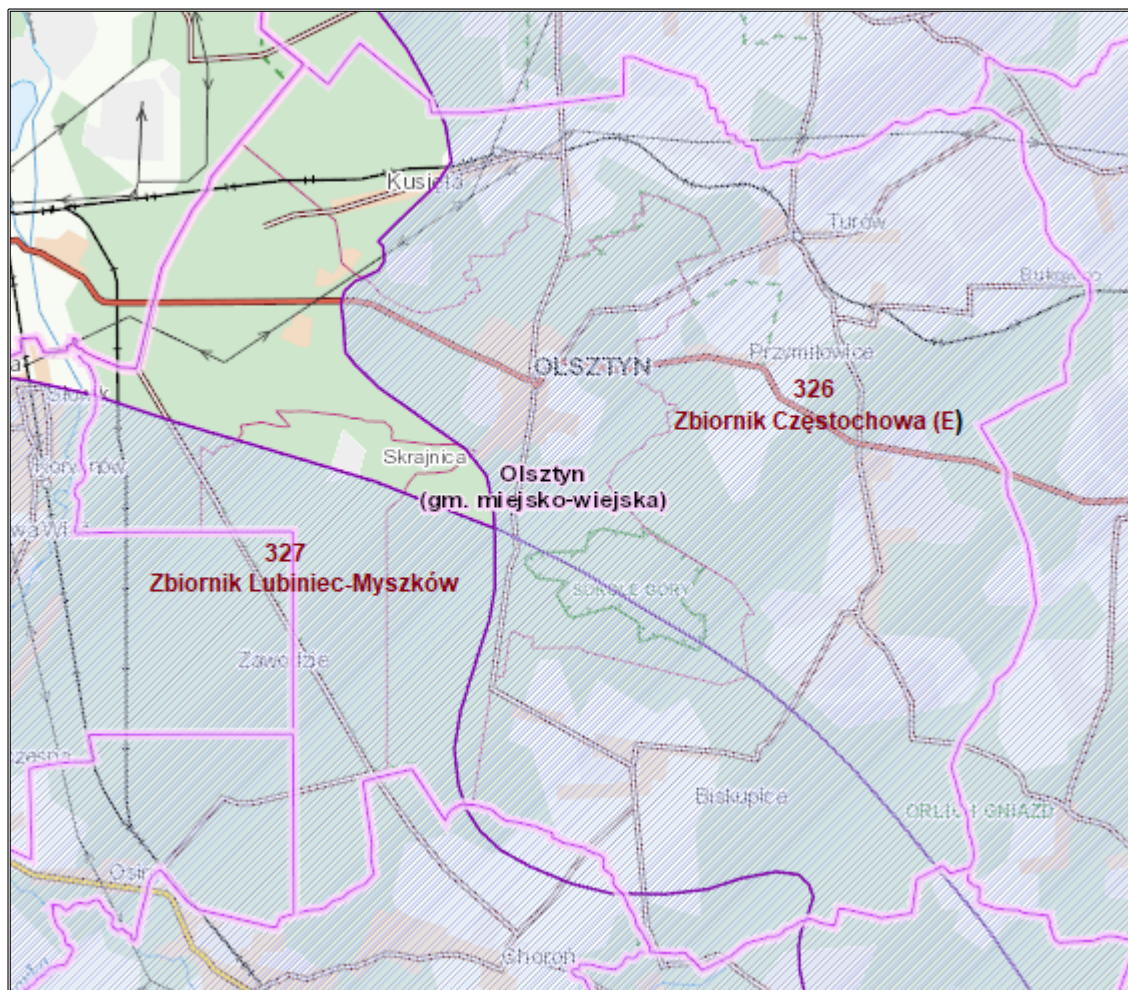
Granice administracyjne miasta i gminy Olsztyn zlokalizowane są w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- 326 – Zbiornik Częstochowa (E),
- 327 – Zbiornik Lubiniec – Myszków.

Na terenie miasta i gminy Olsztyn prowadzone są badania wód podziemnych w punkcie sieci regionalnej J322 Olsztyn Lipówka. Badania sieci regionalnej GZWP mają miejsce co 3 lata. W bieżącym roku, wody GZWP nr 326 zaklasyfikowano jako wody klasy II (dobrej jakości), co oznacza, że mogą być wykorzystywane jako źródło zaopatrzenia w wodę hodowli zwierząt, do celów rekreacyjnych i innych³⁵.

³⁵ Dane pozyskane od GIOŚ, stan na dzień 03.07.2023 r.

Rysunek 10. GZWP znajdujące w granicach administracyjnych miasta i gminy Olsztyn

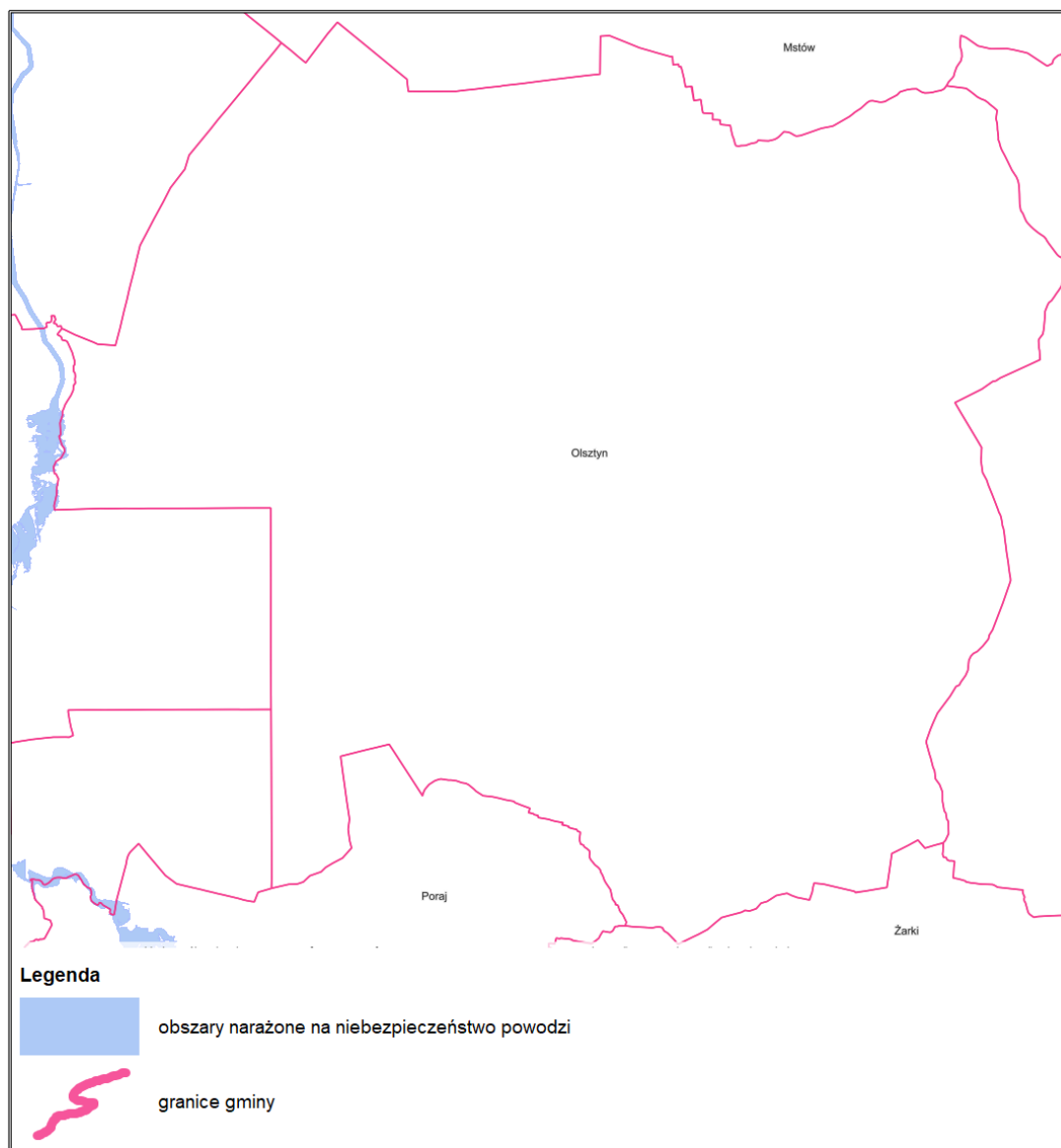
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geologia.pgi.gov.pl/>

Zagrożenie i ryzyko powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi. Ryzyko powodzi natomiast oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Ocena ryzyka powodziowego przygotowywana jest przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Obszar miasta i gminy Olsztyn jest jedynie w niewielkim stopniu narażony na zagrożenie powodzią od strony zachodniej, co prezentuje poniższa mapa.

Rysunek 11. Obszar miasta i gminy Olsztyn, dla którego opracowane zostały arkusze map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gpmap=gp0

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych powodowane jest głównie przez bezpośrednią lub pośrednią działalność człowieka, np. rolnictwo, działalność gospodarcza, poziom urbanizacji terenu.

Do możliwych zagrożeń mogących wpłynąć na zasoby i jakość wód należy zaliczyć m.in.: spływ powierzchniowy zanieczyszczeń, obciążonych głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz ryzyko niewłaściwego wykonywania zabiegów agrotechnicznych. W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu

konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, a także znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi poważne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na ryzyko nadużywania nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich gminy. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamb), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Susza

W ramach planu przeciwdziałania skutkom suszy wyznaczono w czterostopniowym podziale zagrożenia suszą następujące klasy obszarów³⁶:

- I klasa – obszary zagrożone w stopniu słabym,
- II klasa – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym,
- III klasa – obszary zagrożone w stopniu silnym,
- IV klasa – obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym.

Miasto i Gmina Olsztyn według:

- mapy klas zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych, położona jest na terenie klasy I, czyli obszarze słabo zagrożonym,
- mapy klas zagrożenia suszą hydrologiczną, znajduje się na terenie klasy III, świadczy to o silnym zagrożeniu suszą,
- mapy klas zagrożenia suszą hydrogeologiczną, znajduje się na terenie klasy II, czyli występuje tam umiarkowane zagrożenie suszą hydrogeologiczną.

Na podstawie mapy łącznego zagrożenia suszą (suma zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) miasto i gmina Olsztyn, znajduje się na terenie zagrożenia suszą w stopniu umiarkowanym.

---

³⁶ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615)

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 10. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — monitorowanie wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiskowego prowadzonego przez GIOŚ, — dobry stan jednolitych części wód podziemnych, — GZWP położony na obszarze miasta i gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> — małe zasoby wód powierzchniowych, — zły stan wód powierzchniowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zwiększenie działań z zakresu ochrony wód., — rozwój „systemu retencjonowania wody” w postaci rozbudowy tzw. małej retencji, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe. 	<ul style="list-style-type: none"> — działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — zagrożenie suszą, — gwałtowne zjawiska pogodowe mogące spowodować powódzie oraz odtopienia.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Infrastruktura wodociągowa

Źródłem zaopatrzenia w wodę na obszarze miasta i gminy Olsztyn jest ujęcie „Olsztyn”, Przymiłowice, Biskupice, Bukowno³⁷. Mieszkańcy mają dostęp do wodociągów: Olsztyn, Biskupice, Przymiłowice, Bukowno, wodociągu lokalnego Bloki Kolejowe oraz wodociągu zakładowego PKP Mirów³⁸.

Zgodnie z danymi GUS długość sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie miasta i gminy Olsztyn w roku 2022 wynosiła 93,7 km, czyli o 1,8 km więcej niż w 2018 roku. Liczba przyłączy w analizowanym okresie, zwiększyła się o 148 sztuk. Liczba awarii do roku 2020 miała tendencję wzrostową, po czym do roku 2022 zaobserwowano spadek. Stopień zwodociągowania jest zadowalający. Świadczy o tym 100% podłączenie budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej.

³⁷ <https://www.pwik.czest.pl/zaopatrzenie-w-wode>

³⁸ Ocena obszarowa jakości wody na terenie miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego za 2022 rok

Tabela 11. Sieć wodociągowa na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022³⁹

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	91,9	92,5	92,8	93,3	93,7
Liczba przyłączy	szt.	2 710	2 754	2 788	2 816	2 858
Awarie sieci	szt.	8	14	26	13	9
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	276,5	280,0	303,7	299,5	298,3
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej	%	100	100	100	100	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie uzyskanych sprawozdań z badań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, w Częstochowie w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) wydał ocenę o przydatności wody do spożycia w 2022 roku z wodociągów zaopatrujących mieszkańców w wodę.

Infrastruktura kanalizacyjna

Zgodnie z danymi GUS, przez analizowany okres, długość czynnej sieci kanalizacyjnej pozostawała niezmienna i wynosiła 50,3 km. Zwiększyła się natomiast liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 173 sztuk, czyli o 15,10%. Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w roku 2021 wynosiła 43,6%⁴⁰.

Tabela 12. Sieć kanalizacyjna na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci	km.	50,3	50,3	50,3	50,3	50,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 146	1 288	1 299	1 307	1 319
Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną	dam ³	119,2	133,7	144,0	143,8	147,0
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury	%	43,2	43,3	43,6	43,6	-
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	1	0	1	0	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

³⁹ Brak danych za 2022 rok, stan na 16.08.2023 r.

⁴⁰ Brak danych za 2022 rok, stan na 16.08.2023 r.

Na terenie miasta i gminy Olsztyn w miejscowości Olsztyn funkcjonuje oczyszczalnia ścieków. Instalacja jest złożona z dwóch modułów, co łącznie stanowi potencjał oczyszczania 900 m³ na dobę. W skład układu technologicznego oczyszczalni wchodzi m.in. punkt zlewny do przyjmowania ścieków dowożonych beczkowszami z terenu miasta i gminy. Oczyszczone ścieki są odprowadzane do kanału ulgi rzeki Warty – Kucelinki za pośrednictwem rowu otwartego. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne, wydane decyzją Starosty Częstochowskiego Nr OŚ.V.6223-5-28/10 z dnia 07.12.2020 r. z terminem obowiązywania do 1 stycznia 2031 r.⁴¹.

W granicach miasta i gminy Olsztyn znajduje się aglomeracja ściekowa Olsztyn ustanowiona uchwałą Nr V/190/20/20 Rady Gminy Olsztyn z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Olsztyn. W jej skład wchodzi miejscowości: Olsztyn, Kusięta, Przymiłowice, Skrajnica.

Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków

Liczba zbiorników bezodpływowych na terenie miasta i gminy Olsztyn w okresie lat 2018-2022 zmniejszała się. W roku 2022 było o 687 zbiorników bezodpływowych mniej niż w roku 2018 (spadek o 29,93%)⁴². Zarejestrowano także 3 przydomowe oczyszczalnie ścieków w 2022 roku⁴³.

Tabela 13. Liczba zbiorników bezodpływowych występujących na terenie gminy i miasta Olsztyn w latach 2018-2021

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	2 295	2 159	1 570	1 608	1 608

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, — przynależność do aglomeracji ściekowej, — mała ilość awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, — wysoki stopień zwodociągowania obszaru miasta i gminy, — woda z wodociągu publicznego możliwa do spożycia. 	<ul style="list-style-type: none"> — dysproporcja pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania obszaru miasta i gminy, — duża liczba występujących zbiorników bezodpływowych.

⁴¹ <https://www.pwik.czest.pl/olsztyn>

⁴² Dane Głównego Urzędu Statystycznego

⁴³ Dane Głównego Urzędu Statystycznego

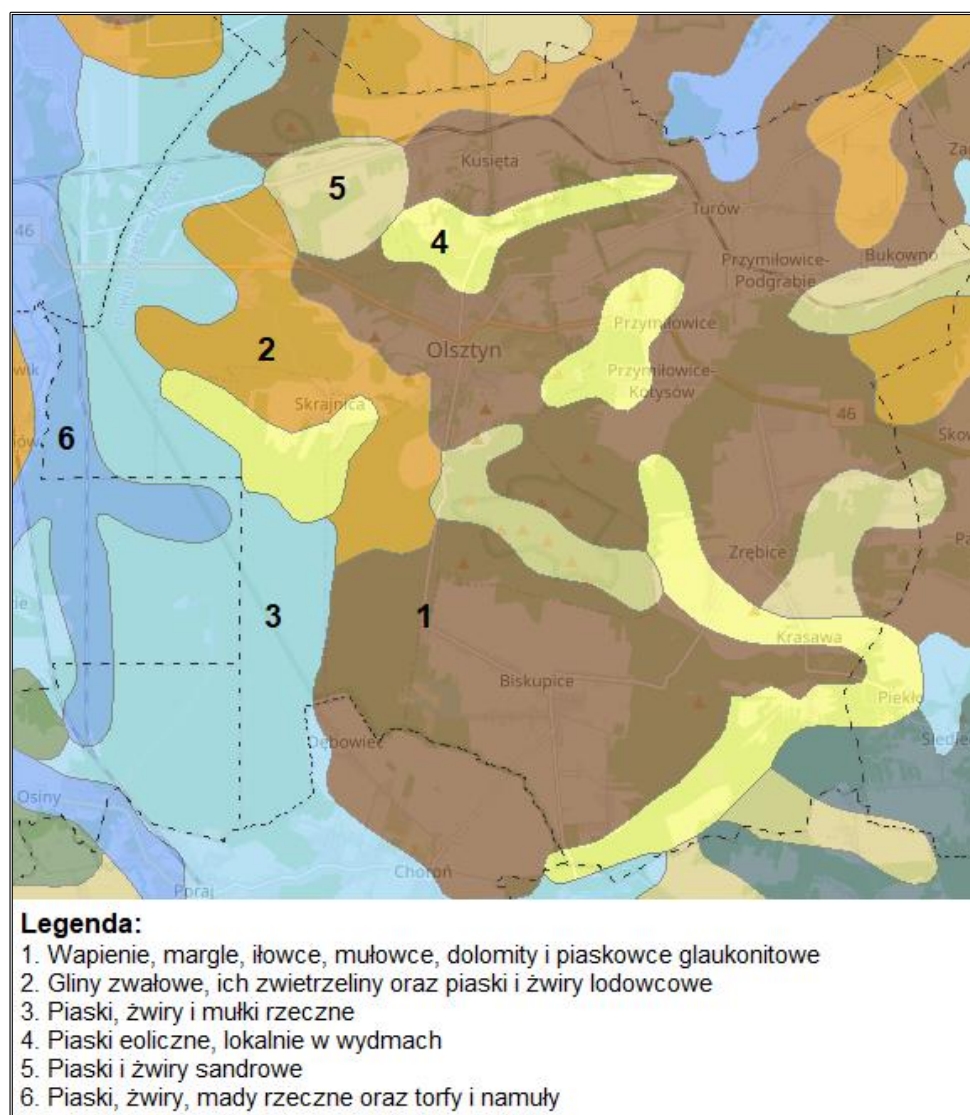
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe. 	<ul style="list-style-type: none"> — ryzyko niewłaściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych przez właścicieli, — awarie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne

Geologia powiązana jest ściśle z rzeźbą terenu. Lokalizacja miasta i gminy Olsztyn na obszarze Wyżyny Częstochowskiej klasyfikuje jej przynależność pod względem geologicznym do Monokliny Śląsko - Krakowskiej. Charakterystyczne dla tego terenu są widoczne wzgórza oraz pojedyncze skały-ostańce zbudowane ze zbitego wapienia skalistego. Pozostała pod powierzchnią gruntu część zbudowana jest z wapienia płytowego.

Rysunek 12. Mapa utworów przypowierzchniowych na terenie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bdl.lasy.gov.pl

Na terenie miasta i gminy Olsztyn znajdują się złoża kruszyw naturalnych: piaski i żwiry, piaski formierskie, wapienie i margle przemysłu cementowego oraz rudy żelaza.

Tabela 15. Charakterystyka złóż kopalin położonych na terenie miasta i gminy Olsztyn

Lp.	Numer złoża	Nazwa	Stan zagospodarowania
1.	6979	Przymiłowice	Eksploatacja złoża zaniechana
2.	6982	Skrajnica	Złoże skreślone z bilansu zasobów
3.	1159	Zrębice I	Złoże rozpoznane wstępnie
4.	1163	Kotysów	Złoże rozpoznane szczegółowo
5.	5700	Łysa Górka	Złoże rozpoznane wstępnie
6.	1176	Kąty Chorońskie	Eksploatacja złoża zaniechana
7.	1177	Wolnica-Zapasieka	Złoże rozpoznane wstępnie
8.	1830	Mstów	Złoże rozpoznane szczegółowo
9.	1110	Olsztyn II	Eksploatacja złoża zaniechana
10.	7681	Olsztyn-Szubienice	Złoże rozpoznane szczegółowo
11.	1183	Zrębice	Eksploatacja złoża zaniechana
12.	2822	Olsztyn	Złoże skreślone z bilansu zasobów
13.	2541	Kielnik-Olsztyn	Eksploatacja złoża zaniechana
14.	1185	Biskupice X	Złoże rozpoznane wstępnie
15.	1184	Kotysów I	Złoże skreślone z bilansu zasobów
16.	1191	Podgrabie	Złoże rozpoznane wstępnie
17.	1190	Krasawa II	Złoże rozpoznane wstępnie
18.	1189	Zaborze	Złoże skreślone z bilansu zasobów
19.	42	Libidza-Olsztyn (rej.)	Złoże o zasobach prognostycznych
20.	1192	Krótką Wieś	Złoże rozpoznane wstępnie
21.	1198	Zaborze	Złoże zagospodarowane
22.	44	Tadeusz II (kop.)	Złoże skreślone z bilansu zasobów
23.	45	Dębowiec (kop.)	Złoże skreślone z bilansu zasobów
24.	2832	Biskupice	Złoże skreślone z bilansu zasobów
25.	8187	Odrzykoń	Złoże rozpoznane szczegółowo

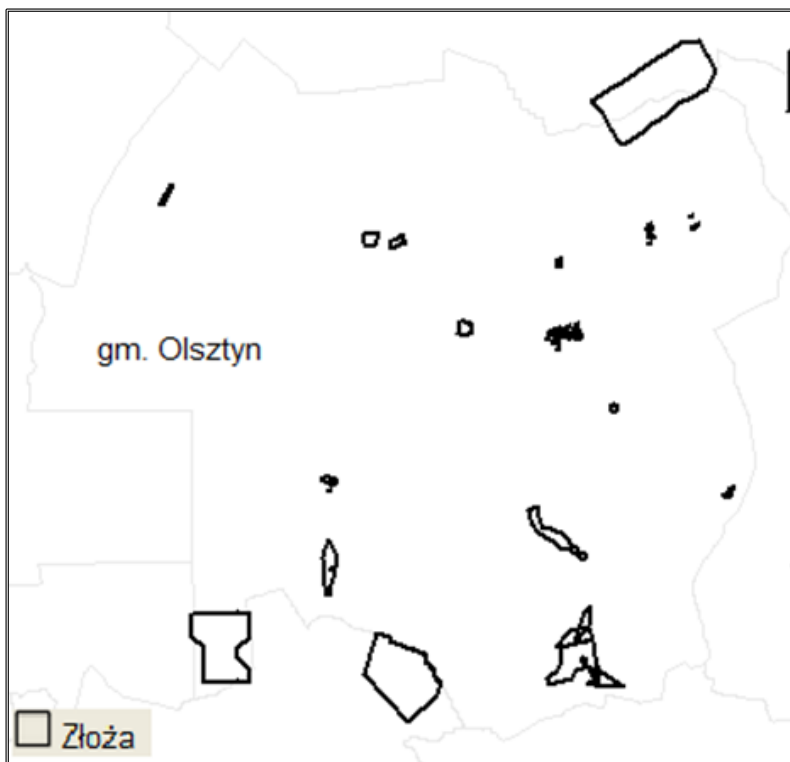
Źródło: Serwis MIDAS <http://geoportal.pgi.gov.pl/>

Tabela 16. Charakterystyka obszarów górniczych na terenie miasta i gminy Olsztyn

Nazwa przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Status	Położenie
Skrajnica	OG	VII/1/51	aktualny	Skrajnica, dz. 129/1, 129/2, 130, 131
Biskupice	OG	VII/1/58	aktualny	Biskupice
Zaborze II	OG	10-12/3/211	aktualny	Biskupice

Źródło: Serwis MIDAS <http://geoportal.pgi.gov.pl/>

Rysunek 13. Obszary występowania złóż na terenie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=2>

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Ochrony Przeciwosuwiskowej SOPO), na terenie miasta i gminy Olsztyn wstępnie nie rozpoznano obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — brak występowania obszarów zagrożonych osuwiskami, — występowanie obszarów górniczych, — eksploatacja złóż kopalin. 	<ul style="list-style-type: none"> — brak złóż kopalin o znaczeniu ponadlokalnym i ponadregionalnym.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, — ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego. 	<ul style="list-style-type: none"> — wyłączenie terenów pod inwestycje, — nielegalna eksploatacja złóż.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gleby

Większość gleb na terenie miasta i gminy Olsztyn zalicza się do kompleksów rolnych: żytniego słabego oraz żytniego bardzo słabego. Jest to spowodowane niedoborem wilgoci i składników pokarmowych w glebie. Znacznie mniejsza część gleb należy do kompleksów: żytniego dobrego, zbożowego- pastewnego słabego oraz do użytków zielonych średnich. Dodatkowo znaczna część gleb została zakwalifikowana do rolniczo nieprzydatnych⁴⁴.

Grunty rolne stanowią 45% powierzchni całkowitej gleb. Najwięcej jest gleb klasy V i VI. Znacznie mniej gleb klasy IV (6,6% powierzchni terenu miasta i gminy) i klasy III (0,3% powierzchni miasta i gminy). Część użytków rolnych w wyniku wieloletniego odłogowania została pokryta lekkonasiennymi drzewami: brzozą i sosną⁴⁵.

Według informacji uzyskanych z WIOŚ w Katowicach, organ ten nie prowadził badań chemizmu gleb na terenie miasta i gminy. Na tym obszarze nie został zlokalizowany punkt pomiarowo-kontrolny monitoringu chemizmu gleb ornych, realizowanego w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska, z racji czego nie dokonano żadnych badań w kontekście jakości gleby na tym obszarze⁴⁶.

Według ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku, przez historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., a także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi. Według danych z mapy zanieczyszczeń powierzchni ziemi, na terenie miasta i gminy Olsztyn nie udokumentowano żadnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi⁴⁷.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— brak istotnych zanieczyszczeń gleb.	— gleby niskiej jakości, — brak stałego monitoringu gleb.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, — popularyzacja działań ekologicznych, — programy rolno-środowiskowe.	— postępująca urbanizacja i fragmentyzacja terenu, — zmiany klimatyczne.

Źródło: Opracowanie własne

⁴⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztyn

⁴⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztyn

⁴⁶ Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2020-2022”

⁴⁷ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Aktem prawnym regulującym system gospodarki odpadami na terenie miasta i gminy jest Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Olsztyn, który zawiera szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta i gminy, dotyczące:

- wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości oraz na terenach służących do użytku publicznego,
- rodzajów i minimalnych pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczenia tych pojemników, ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- wymagań odnośnie utrzymania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej w tym także zakazu ich utrzymania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,
- wyznaczenia obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji oraz terminów jej przeprowadzenia.

Źródłami wytwarzanych odpadów na tym obszarze są gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa i podmioty prowadzące działalność gospodarczą, obiekty użyteczności publicznej oraz komunalne, obszary terenów publicznych oraz ulice

Na terenie miasta i gminy Olsztyn w okresie lat 2018-2022 nastąpił wzrost ilości produkowanych odpadów o 43,24% więcej. Zaobserwowano wzrost odpadów zebranych selektywnie o 111,79% względem roku 2018. Szczegółowe dane na temat odpadów zebranych ogółem, odpadów zmieszanych i odpadów zebranych w sposób selektywny zawiera poniższa tabela.

Tabela 19. Odpady zebrane terenu miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022

Rodzaj odpadów	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Zebrane ogółem	t	1 766,59	2 702,71	3 116,63	2 648,31	3 112,16
Zmieszane ogółem	t	921,94	1 127,18	1 242,50	1 254,33	1 323,28
Selektywne ogółem	t	844,65	1 575,53	1 874,13	1 393,98	1 788,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowe informacje dotyczące odpadów zebranych w sposób selektywny z terenu miasta i gminy w latach 2018-2022 zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 20. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022

Rodzaj odpadów	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Opakowania z papieru i tektury	t	11,15	30,55	51,44	68,42	55,32
Opakowania z tworzyw sztucznych	t	84,39	158,32	158,78	87,30	87,26
Szkło	t	178,14	376,88	211,34	222,94	196,12
Metale	t	0,90	14,17	50,34	88,66	0,58
Tekstylia	t	0,00	0,00	0,00	2,58	0,00
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	t	8,18	12,95	19,06	2,07	5,20
Odpady wielkogabarytowe	t	25,70	5,78	74,92	134,06	33,98
Odpady biodegradowalne	t	197,18	615,36	731,43	731,06	782,40
Zmieszane odpady opakowaniowe	t	141,22	32,16	142,52	56,73	116,92
Baterie i akumulatory	t	0,05	0,02	0,03	0,00	0,04
Niebezpieczne	t	0,00	0,00	0,48	0,16	0,00
Pozostałe	t	197,74	329,34	433,79	0,00	511,06
Ogółem	t	844,65	1 575,53	1 874,13	1 393,98	1 788,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując dane zestawione w powyższych tabelach można zauważyć wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogólnej ilości wytworzonych odpadów. W 2018 roku wartość ta wynosiła 47,81%, natomiast w roku 2022 było to 57,49%, co oznacza ponad połowę odpadów zebranych w sposób selektywny.

W celu zmniejszenia ilości odpadów zmieszanych w stosunku do ilości odpadów segregowanych, na terenie miasta i gminy prowadzone są akcje informacyjne poprzez publikacje artykułów o tej tematyce na stronie internetowej Urzędu oraz w gazetce lokalnej⁴⁸.

⁴⁸ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Olsztyn za 2019 rok

Na terenie miasta i gminy Olsztyn funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. PSZOK został zlokalizowany na obszarze Oczyszczalni Ścieków w Olsztynie przy ul. Storczykowej 21. Został on wyposażony w szereg kontenerów i pojemników, które pomagają prawidłowo segregować odpady. Do PSZOK można przekazywać odpady komunalne zebrane w sposób selektywny, w tym⁴⁹: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, odpady wielomateriałowe, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty kompletny sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, zużyte opony, odzież i tekstylia, w tym odpady opakowaniowe z tekstyliów, odpady niebezpieczne, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek.

Na terenie miasta i gminy funkcjonuje przedsiębiorstwo Z.U.H. „MEGA-POL”, którego działalność jest szczególnie uciążliwa dla środowiska. Przedsiębiorstwo to zajmuje się wyburzeniami, rozbiórkami i demontażami. Wraz z pracami w tym zakresie, powstaje ogromna ilość odpadów porozbiórkowych, na skutek czego mogą powstawać zakłócenia stosunków wodnych na gruntach sąsiednich przedsiębiorstwa.

Do gospodarki odpadami należy zaliczyć również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane dane dotyczące masy wyrobów zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia zawierających azbest zebranych z terenu miasta i gminy Olsztyn wg aktualnych danych znajdujących się w bazie azbestowej w 2022 roku.

Tabela 21. Wyroby azbestowe na terenie miasta i gminy Olsztyn [kg]

Zinwentaryzowane	Unieszkodliwione	Pozostałe do unieszkodliwienia
1 474 323	299 747	1 174 577

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.bazaazbestowa.gov.pl

Na terenie miasta i gminy Olsztyn zinwentaryzowano 1 474 323 kg wyrobów azbestowych. Większość z nich, bo aż 1 174 577 kg (79,67%) pozostało jeszcze do unieszkodliwienia. Dane wykazują, iż na ten moment zostało unieszkodliwionych zaledwie 299 747 kg wyrobów zawierających azbest.

⁴⁹ <https://koma.pl/pszok/>

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie miasta i gminy, — większa ilość odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogólnej ilości odpadów.	<ul style="list-style-type: none"> — bardzo niski stopień usunięcia wyrobów azbestowych na terenie miasta i gminy, — działalność przedsiębiorstwa szczególnie uciążliwego dla środowiska.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami, — ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej.	<ul style="list-style-type: none"> — rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami, — dzikie wysypiska śmieci, — rozwój turystyki wpływający na niebezpieczeństwo pozostawiania odpadów na terenie miasta i gminy.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zasoby przyrodnicze

Zasoby przyrodnicze na terenie miasta i gminy Olsztyn są zależne od występujących form rzeźby terenu. Znaczną część walorów przyrodniczych na tym obszarze stanowią znajdujące się tam skały. Są to głównie skały pozostałe po zlodowaceniach. Największe ich nagromadzenie znajdują się w zachodniej części strefy wapieni skalistych. Na terenie miasta i gminy występują liczne jaskinie, które są siedliskiem reliktowych gatunków bezkręgowców oraz nietoperzy⁵⁰.

Na obszarze miasta i gminy występuje wiele gatunków roślin chronionych: wawrzynek wilczętyko, kłokoczka południowa, bluszcz i dziewięciśli beżłodygowy. Gatunki drzew występujących najczęściej: buk, dąb, grab, sosna, świerk, jawor, jodła, brzoza. Można również zidentyfikować takie krzewy jak: leszczyna, malina, jeżyna⁵¹.

Gatunkami zwierząt występującymi na tym terenie są głównie gatunki bytujące w lasach: wiewiórki, łasice, myszy leśne, sarny, jelenie, lisy, dziki, borsuki. Dodatkowo można wyodrębnić kilka gatunków płazów: kumaka nizinnego, ropuchę szarą, ropuchę paskówkę, rzekotkę drzewną. Natomiast do gatunków ptaków występujących na tym obszarze zaliczamy: bażanta, kuropatwę, drozda śpiewaka, turkawkę, dzięcioła zielonego, puszczyka i lelka kozodoja⁵².

⁵⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztyn

⁵¹ http://www.archiwum.olsztyn-jurajski.pl/kategorie/jurajska_fauna_i_flora_1

⁵² http://www.archiwum.olsztyn-jurajski.pl/kategorie/jurajska_fauna_i_flora_1

Lasy na obszarze miasta i gminy zajmują powierzchnię 5 375,58 ha, stanowiąc przy tym 47,9% ogółu gruntów gminnych. Lasy publiczne pokrywają 79,95% powierzchni ogólnej lasów, z czego większość z nich należy do Skarbu Państwa. Poniżej zamieszczono tabelę z podziałem gruntów leśnych na terenie miasta i gminy Olsztyn.

Tabela 23. Struktura lasów na terenie miasta i gminy Olsztyn

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Lesistość	%	46,7	46,9	46,9	47,9	47,9
Lasy ogółem	ha	5 244,75	5 267,04	5 264,67	5 375,73	5 375,58
Lasy publiczne ogółem	ha	4 273,75	4 296,04	4 293,67	4 297,73	4 297,58
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	4 141,75	4 164,04	4 161,67	4 165,73	4 165,58
Lasy prywatne ogółem	ha	971,00	971,00	971,00	1 078,00	1 078,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lasy Państwowe znajdujące się na terenie miasta i gminy znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Złoty Potok. Miasto i Gmina Olsztyn znajduje się na terenie Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej. Wyżyna Krakowsko - Częstochowska posiada ogromną różnorodność warunków siedliskowych, dzięki czemu wykształciła się lub zachowała z poprzednich okresów klimatycznych bardzo bogata szata roślinna. Według obliczeń niektórych przyrodników tylko w okolicach Olsztyna i Janowa znajduje się ponad 800 gatunków roślin naczyniowych. Dużym bogactwem gatunków szczyłą się również rośliny niższe: ok. 400 gatunków grzybów dostrzegalnych gołym okiem, ponad 200 gatunków mchów⁵³.

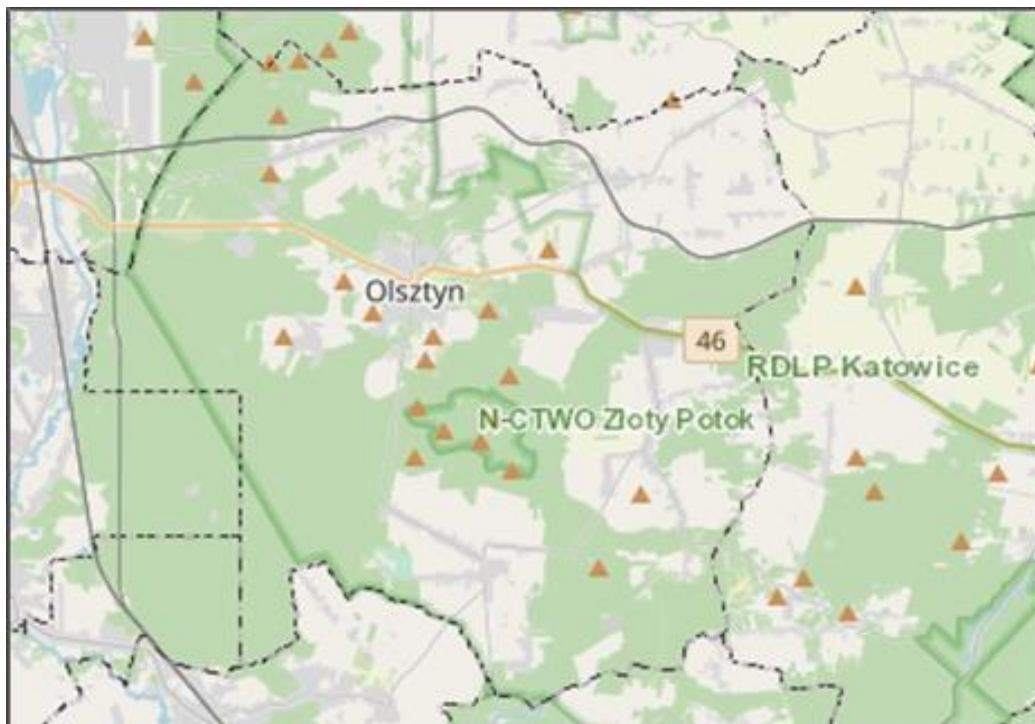
Teren miasta i gminy położony jest także w pełni na obszarze Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Na tym obszarze znajduje się ok. 754 tys. ha lasów. Największą część lasów zajmują takie zespoły gatunków drzew, jak: sosna i modrzew (66,4% oraz dąb, klon, jawor, wiąz, jesion (8,2%)⁵⁴.

⁵³ http://www.archiwum.olsztyn-jurajski.pl/kategorie/jurajska_fauna_i_flora_1

⁵⁴ <https://www.katowice.lasy.gov.pl/lasy-regionu>

Rysunek 14. Mapa obszarów leśnych na terenie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl>

Większość zwierząt i ptaków występujących na terenie miasta i gminy Olsztyn podlega ochronie prawnej na mocy ustawy o ochronie przyrody (Dz.U.2023., poz. 1336) i Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 r., poz. 2380).

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są:

- parki narodowe, rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie miasta i gminy Olsztyn występują:

- Rezerwat Przyrody Sokole Góry,
- Rezerwat Przyrody Zielona Góra,
- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd,

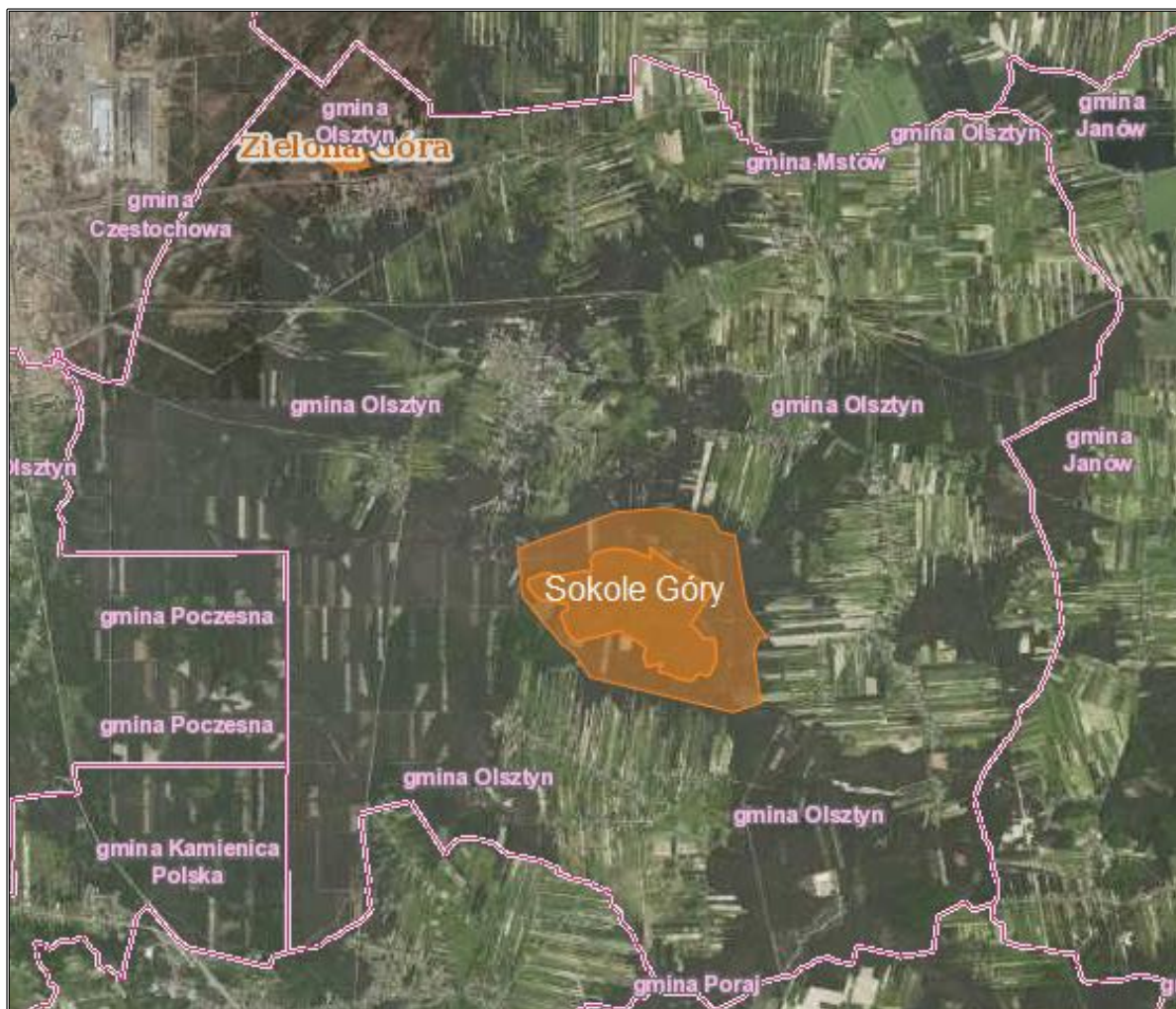
- Obszar Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko – Mirowska,
- Użytek ekologiczny Góry Towarne,
- 13 pomników przyrody.

Rezerwat Przyrody Sokole Góry – rezerwat Sokole Góry położony jest na południe od Olsztyna w północnej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Został utworzony w drodze Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 8 grudnia 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody na powierzchni 333,27 ha; w 1963 roku zmniejszono go do 215,95 ha. Obejmuje szereg wapiennych wzgórz porośniętych lasem. Przez obszar ten przebiega czerwony Szlak Orlich Gniazd. Jest on drugim pod względem wielkości, po Dolinie Raclawki, rezerwatem na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Celem ochrony tego terenu jest zachowanie za względów naukowych, dydaktycznych i społecznych obszaru leśnego o różnych typach lasów mieszanych i sosnowych porastających szczególnie wyróżniający się pięknem krajobrazu fragment Jury Krakowsko-Wieluńskiej z charakterystycznymi wychodniami skał wapiennych uformowanych i wyżłobionych erozją w fantastyczne kształty, jaskinie itp.

Rezerwat Przyrody Zielona Góra – rezerwat przyrody nieożywionej położony na wzniesieniu Zielona Góra w pobliżu wsi Kusięta w Mieście i Gminie Olsztyn. Pod względem geograficznym znajduje się na Wyżynie Mirowsko-Olsztyńskiej i w obrębie Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Pod względem ochrony przyrody znajduje się na obszarze Ostoi Olsztyńsko-Mirowskiej w obrębie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Przez rezerwat przebiega Szlak Orlich Gniazd. Rezerwat został utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 27 kwietnia 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. W 1963 powiększono go do 19,66 ha. Obecnie podawana wielkość rezerwatu to 19,36 ha. Rezerwat stanowi wzgórze wapienne o wysokości 343 m n.p.m. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą, chroniona jest tu ciepłolubna roślinność murawowo-zaroślowa i leśna (buczyna, grąd). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych obszaru leśnego. Obejmującego wzgórze wapienne Jury Krakowsko-Wieluńskiej z różnymi typami lasów mieszanych z charakterystycznymi wschodnimi skał wapiennych, uformowanych i wyżłobionych erozją w kształty, jaskinie itp.

Na obszarze tym obowiązują zakazy zgodne z przepisami z art. 15 ustawy o ochronie przyrody.

Rysunek 15. Rezerваты Przyrody znajdujące się w obrębie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

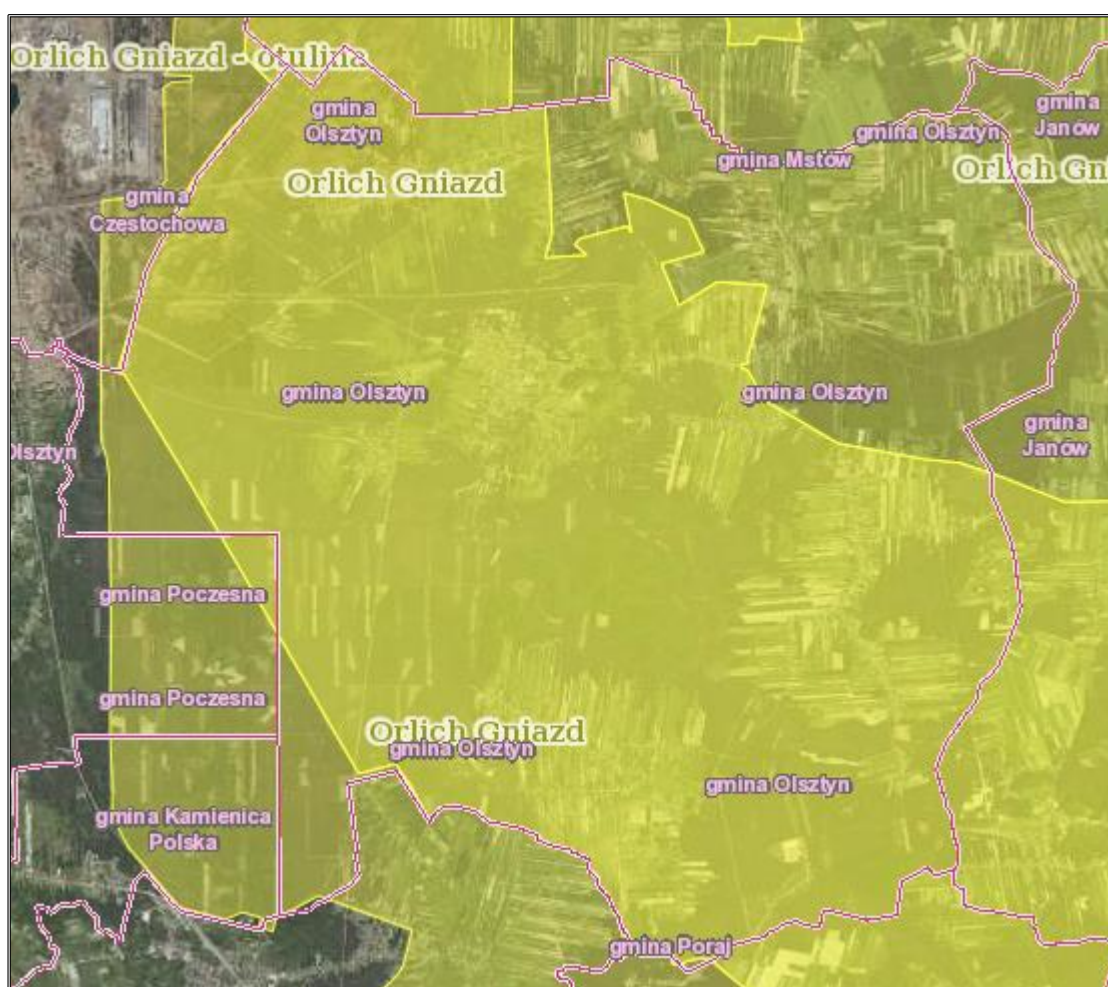
Park Krajobrazowy Orlich Gniazd - obszar parku podlega pod Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego i Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd (PKOG) położony jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego, jego granice rozciągają się od przełomu rzeki Warta koło Mstowa do doliny Białej Przemszy. Zachodni kraniec PKOG stanowi tzw. kuesta jurajska – próg strukturalny. Od wschodu mniej wyraźnie widoczna jest granica z Niecką Nidziańską. Obszar ten jest mocno zróżnicowany krajobrazowo i przyrodniczo. Budowa geologiczna to przede wszystkim twory jurajskie. Do charakterystycznych obiektów tutejszej przyrody nieożywionej, które stanowią atrakcje turystyczne, należą wapienne ostańce, doliny krasowe oraz jaskinie, których na terenie województwa śląskiego naliczono dotychczas przeszło pół tysiąca. W urozmaiconym krajobrazie Wyżyny znajduje się szereg różnorodnych zbiorowisk roślinnych, natomiast wśród zwierząt charakterystycznymi gatunkami są nietoperze oraz rzadkie, ciepłolubne bezkręgowce. Ponadto występują tu średniowieczne zamczyska, które z powodu usytuowania na skalnych, trudno dostępnych wniesieniach, otrzymały nazwę Orlich Gniazd. Na obszarze parku leży jedna z największych w Europie warowni, zamek

Ogrodzieniec w Podzamczu. Inne, najbardziej znane obiekty Szlaku Orlich Gniazd, to twierdze w Mirowie, Bobolicach, Morsku i Smoleniu.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd utworzony został 20.06.1980 r. na mocy uchwały Nr III/11/80 Woj. Rady Narodowej w Katowicach z dnia 20 czerwca 1980 r., zaś w obecnej formie uchwałą Nr XVI/70/82 Wojewódzkiej Rady Nadzorczej w Częstochowie z dnia 17 czerwca 1982 r. w sprawie utworzenia Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w granicach województwa częstochowskiego.

Na obszarze tym obowiązują zakazy zgodne z przepisami z art. 17 ustawy o ochronie przyrody.

Rysunek 16. Park Krajobrazowy znajdujący się w obrębie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

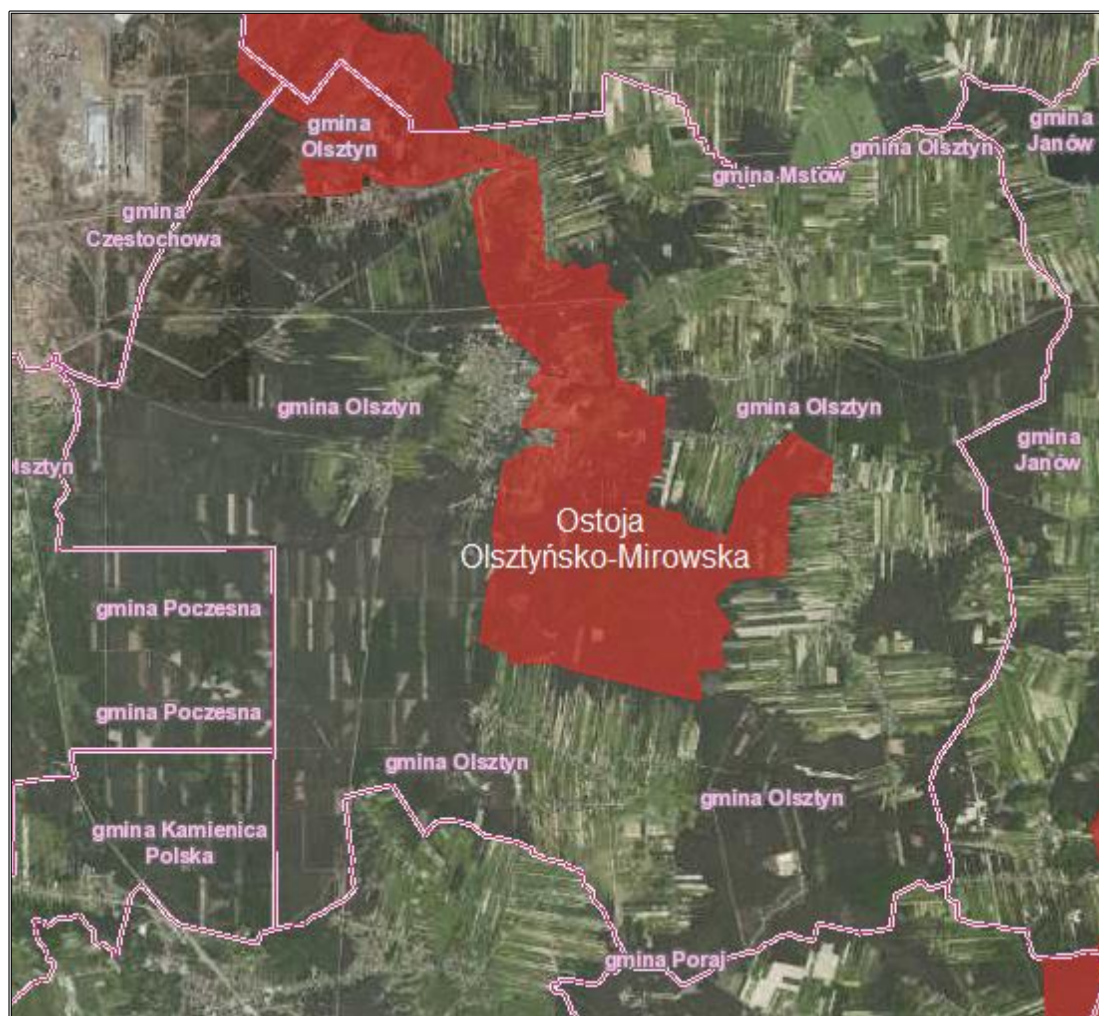
Obszar Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko - Mirowska (PLH240015) – specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 na Wyżynie Częstochowskiej. Obejmuje obszar o powierzchni 2 210,878 ha, który charakteryzuje się dużym zalesieniem, zróżnicowaniem krajobrazowym i siedliskowym, występowaniem wapiennych wzgórz (mogotów), licznych form skałkowych oraz licznych jaskiń i schronisk. Wzniesienia w obrębie ostoi wykorzystywane były do celów

pasterskich, wskutek czego wytworzyły się na nich murawy kserotermiczne, w tym również murawy naskalne z charakterystycznymi dla tego typu siedlisk gatunkami roślin, w tym rzadkich, takich jak skalnica gronkowa, kostrzewa blada, pszonak panoński i będąca polskim endemitem przytulia krakowska. Wzniesienia, na których występują naturalne lasy bukowe, objęte zostały ochroną rezerwatową. Jaskinie są schronieniem i miejscem rozrodu dla licznych nietoperzy, m.in. podkowiec mały, nocek orzęsiony, nocek duży.

Na terenie obszaru obowiązuje rozporządzenie z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Olsztyńsko-Mirowska (PLH240015).

Na ww. Obszarach Natura 2000 obowiązują przepisy art. 33 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z nimi na obszarach tych wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Rysunek 17. Obszar Natura 2000 znajdujący się w obrębie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Użytek ekologiczny Góry Towarne - kompleks wzgórz krasowych o pow. 10,38 ha. Przedmiotem ochrony są tu rzadkie gatunki roślin porastające murawy kserotermiczne oraz murawy naskalne. Celem jego ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych kompleksu wzgórz krasowych z murawami naskalnymi i kserotermicznymi, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

W stosunku do użytku ekologicznego mogą być wprowadzone zakazy zgodne z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rysunek 18. Użytek ekologiczny znajdujący się w obrębie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Pomniki przyrody

Na terenie miasta i gminy Olsztyn znajduje się 13 pomników przyrody.

Tabela 24. Pomniki przyrody na terenie miasta i gminy Olsztyn

L.p.	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Tekstowy opis położenia
1.	Wieloobiektowy	grupa drzew Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> Lipa szerokolistna - <i>Tilia platyphyllos</i>	przy murze kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela w Olsztynie, ul. Kościelna 6
2.	Wielobiektowy	Grupa drzew Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> Lipa szerokolistna - <i>Tilia platyphyllos</i>	przy murze kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela w Olsztynie, ul. Kościelna 6
3.	Jednoobiektowy	drzewo Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - <i>Pinus sylvestris</i>	przy skrzyżowaniu dróg prowadzących do Olsztyna i do Czestochowy, ul. Słoneczna 12
4.	Jednoobiektowy	drzewo Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i>	na terenie Zespołu Szkół w Zrębicach, ul. Główna 143, 42-256 Olsztyn

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

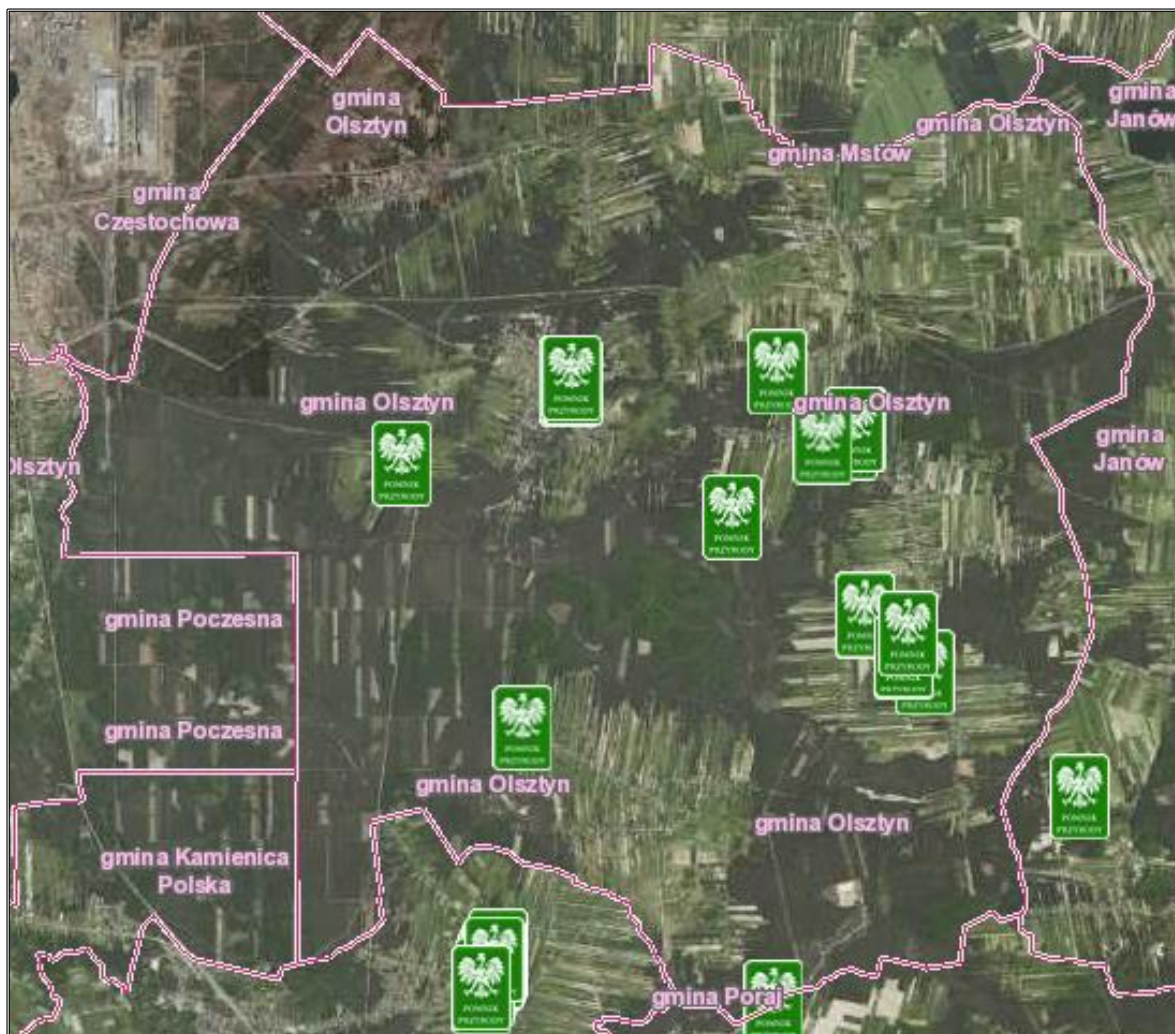
L.p.	Typ pomnika	Rodzaj twor	Tekstowy opis położenia
5.	Jednoobiektowy	drzewo Lipa drobnolistna - Tilia cordata	na posesji Koła Łowieckiego "Orlik" w Biskupicach ul. Olsztyńska 4, 42-256 Olsztyn
6.	Jednoobiektowy	krzew Kłokoczka południowa	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Zrębice, oddział 339d lub c, Przymiłowice-Kotysów przy słupku granicznym nr. 1873
7.	Jednoobiektowy	krzew Kłokoczka południowa	na terenie posesji Przymiłowice 38 (przy ogrodzeniu)
8.	Wieloobiektowy	grupa drzew Morwa biała - Morus alba	przy kapliczce św. Idziego w Zrębicach
9.	Jednoobiektowy	drzewo Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	przy murze cmentarza w Zrębicach przy ul. Żareckiej 35
10.	Wieloobiektowy	grupa drzew Lipa drobnolistna - Tilia cordata Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	na placu Kościoła p.w. Św. Idziego w Zrębicach
11.	Wieloobiektowy	grupa drzew Dąb szypułkowy - Quercus robur	na parkingu za stacją paliw w Przymiłowcach przy DK-1; oddz. 333d
12.	Jednoobiektowy	drzewo Dąb szypułkowy - Quercus robur	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Zrębice, oddział 334a, na skraju lasu w pobliżu miejscowości Przymiłowice-Kotysów oraz parkingu przy DK-1 za stacją paliw w Przymiłowcach
13.	Jednoobiektowy	drzewo Czereśnia – Cerasum	przy drodze polnej, naprzeciwko oddziałów 335 i 336 Nadleśnictwa Złoty Potok

Źródło: Dane pozyskane od Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn

W stosunku do pomnika przyrody mogą być wprowadzone zakazy zgodne z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rysunek 19. Pomniki przyrody znajdujące się w obrębie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny to wydłużony obszar łączący podobne siedliska będący drogą wybieraną przez zwierzęta do przemieszczania się między nimi. Oprócz drogi wędrówki zwierząt jest też drogą rozprzestrzeniania się roślin i grzybów.

Na terenie miasta i gminy Olsztyn nie znajdują się korytarze ekologiczne⁵⁵.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — stosunkowo wysoka lesistość, — istniejące walory naturalne i krajobrazowe, — występowanie form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, 	<ul style="list-style-type: none"> — presja urbanizacyjna i turystyczna na obszary chronione, — brak pełnej waloryzacji przyrodniczej obszaru,

⁵⁵ <https://mapa.korytarze.pl/>

Mocne strony	Słabe strony
— duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa.	— brak korytarzy ekologicznych przebiegających przez obszar miasta i gminy.
Szanse	Zagrożenia
— programy i akcje edukacyjno-informacyjne o potrzebie ochrony przyrody, — zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych, — zalesianie nieużytków.	— zmiany klimatyczne powodujące nieodwracalne przekształcenia w ekosystemach, — dewastacja i degradacja istniejących form ochrony przyrody i krajobrazu, — fragmentacja siedlisk związana z rozwojem zabudowy i przebiegiem ważnych szlaków komunikacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 r. , poz. 2556 ze zm.) dzielimy na:

- zakłady o dużym ryzyku,
- zakłady o zwiększonym ryzyku.

W obydwu przypadkach dzielimy je jeszcze z uwzględnieniem:

- kryteriów kwalifikowania substancji do kategorii substancji stwarzających zagrożenia:
  - dla zdrowia,
  - fizyczne,
  - dla środowiska,
  - pozostałe,
- nazw i oznaczeń numerycznych substancji niebezpiecznych decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku.

Na terenie miasta i gminy Olsztyn nie funkcjonują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR) ani zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR)⁵⁶.

Przebiegająca droga krajowa DK 46 przez obszar miasta i gminy Olsztyn, stanowi ryzyko transportu substancji niebezpiecznych i zagrożeń z tego wynikających.

⁵⁶ Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na 31.12.2021

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów ZDR i ZZR.	— występowanie szlaku komunikacyjnego transportu substancji niebezpiecznych, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości wystąpienia poważnej awarii.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — doposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie miasta i gminy.	— możliwość wystąpienia zdarzeń losowych w zakładach pracy, — nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne).

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu

Pogłębiające się w ostatnich latach zmiany klimatu niosą ze sobą wiele negatywnych zjawisk, takich jak ekstremalnie wysokie temperatury, które z roku na rok są coraz to wyższe. Zjawiska te są zagrożeniem, dla rozwoju kraju, zarówno sfery społecznej, jak i gospodarczej. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,
- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury gminnej,
- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków gminnych, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w mieście (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków. Należą do nich m.in. działania służące przede wszystkim ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń w zakresie: efektywności energetycznej (termomodernizacje budynków, wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wymiany kotłów na ekologiczne, wymiana oświetlenia), transportu – poprawy jakości dróg, w dziedzinie gospodarki odpadami – ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów, powstających ścieków oraz ich efektywnego zagospodarowania, zaangażowanie społeczne i wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, uwzględnianie zmian klimatu w dokumentach planistycznych.

3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz.U. 2022 r., poz. 2556) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są zobowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Aktualnie edukacja ekologiczna na terenie miasta i gminy Olsztyn prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: kampanie ekologiczne, konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony ptaków, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów, zajęcia plenerowe.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno–promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowania elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno–informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego.

3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako *zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.*

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie. Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2022 poz. 2556 ze zm.). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Aktem prawnym definiującym pojęcie innego miejscowego zagrożenia jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2022 r., poz. 2057 ze zm.), która definiuje je jako zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub usunięcie skutków lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnianie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia oraz na rzecz ochrony ludności,
- prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.

3.3.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2023 r., poz. 824 ze zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2023-2028 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą dla roku 2030” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie śląskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie śląskim.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego miasta i gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji.

W ramach obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne. Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie miasta i gminy Olsztyn. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury, nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 27. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		180	Zmniejszenie emisji CO ₂	Wymiana nieekologicznych źródeł ciepła	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba budynków z wymienionymi systemami grzewczymi [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		8	Poprawa efektywności energetycznej Zmniejszenie emisji CO ₂	Wymiana systemów grzewczych w budynkach gminnych (pompy ciepła)	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba zamontowanych instalacji OZE [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		300	Zwiększenie wykorzystania OZE	Montaż instalacji odnawialnych źródeł ciepła	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
		Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		4	Zmniejszenie emisji CO ₂	Budowa ścieżek rowerowych	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
		Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		2	Zmniejszenie emisji CO ₂	Budowa ścieżki rowerowej od Parkingu Sokole Góry do Biskupic	PZD Częstochowa	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		4,4	Zmniejszenie emisji CO ₂	Budowa ścieżki rowerowej na trasie Srocko – Kusięta - Olsztyn	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		600	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi gminnej w miejscowości Kusięta	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		550	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Bukowej w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		800	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Granitowej w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		140	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi na wzgórzu Biakło	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		130	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi gminnej w Turowie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		300	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Akacyjowej w Turowie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		380	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Topolowej w Turowie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		380	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi przebiegającej przez działki nr 59 i 187 w Krasawie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		610	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Polnej w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		380	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Bukowskiej w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		320	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Jurajskiej w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanego chodnika [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		2,2	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa chodnika wzdłuż ul. Chorońskiej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanego chodnika [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		1,5	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa chodnika wzdłuż ul. Krótkiej i ul. Zrębskiej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		1100	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ulic Strażackiej, Cichej, Krótkiej i Ks. Kuźmińskiego w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		460	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja łącznika przy ulicach Krótkiej i Lawendowej	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		570	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa przedłużenia ul. Granicznej w Bukownie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		1540	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa przedłużenia przy łączniku ulic Kościelnej i Zrębskiej	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		850	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Polnej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		400	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Słonecznej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		170	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Kochanowskiego w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		2000	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa dróg w ramach tzw. Przedziału w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba wybudowanych budynków centrum przesiadkowego [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	0	1	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa centrum przesiadkowego w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba wybudowanych budynków centrum przesiadkowego [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	0	1	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa centrum przesiadkowego w Olsztynie (Odrzykoń)	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		260	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Prostopadłej w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		120	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Combika w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		320	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Konopnickiej i ul. Mickiewicza w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		480	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi przebiegającej przez działkę nr 51 w Skrajnicy	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		210	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Karłowatej Sosny w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość zmodernizowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		100	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Modernizacja ul. Olsztyńskiej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		670	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi gminnej w Turowie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		440	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi gminnej do „Geotermii” w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		1665	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi gminnej na odcinku Biskupice – gmina Olsztyn do Choroń – gmina Poraj	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych dróg [m] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		3880	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa dróg gminnych w celu skomunikowania nowego osiedla w miejscowości Olsztyn z centrum i drogami wyższej kategorii	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
Gospodarowanie wodami	Ochrona jakości wód	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		Według potrzeb	Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Współpraca z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w zakresie edukacji producentów rolnych w tematyce gospodarowania wodami	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak zainteresowania wśród mieszkańców

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych na wody opadowe [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		1	Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Budowa zbiornika retencyjnego na wody opadowe z dróg w miejscowości Olsztyn - poprawa bezpieczeństwa i jakości życia	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	0	1	Poprawa funkcjonowania gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Olsztynie k/Częstochowy przy ul. Storczykowej	Miasto i Gmina Olsztyn, PWİK Częstochowa	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia Wydłużenie inwestycji w czasie
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami	Stopień nieruchomości od których odbierane są odpady komunalne [%] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	100	100	Racjonalne gospodarowanie odpadami	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Miasto i Gmina Olsztyn	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Ilość odpadów zawierających azbest [t] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	1 174	Spadek wartości <1 174		Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych	Liczba nowych nasadzeń [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn		Wzrost wartości	Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących w dobrym stanie	Nasadzenia roślinności	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
Zagrożenia poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi	Liczba OSP ze zmodernizowanym sprzętowieniem [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	0	6	Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii	Wyposażenie jednostek Straży Pożarnej	Miasto i Gmina Olsztyn	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 28. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wymiana nieekologicznych źródeł ciepła	Miasto i Gmina Olsztyn	100 000	10 000	80 000	80 000	70 000	.	.	.	340 000	Budżet własny Miasta i Gminy, Dotacje WFOŚiGW
	Wymiana systemów grzewczych w budynkach gminnych (pompy ciepła)	Miasto i Gmina Olsztyn	.	20 000	50 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	.	.	3 070 000	FE SL 2021-2027
	Montaż instalacji odnawialnych źródeł ciepła	Miasto i Gmina Olsztyn	.	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	.	.	5 000 000	FE SL 2021-2027
	Budowa ścieżek rowerowych	Miasto i Gmina Olsztyn	.	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	.	.	5 000 000	FE SL 2021-2027
	Budowa ścieżki rowerowej od Parkingu Sokole Góry do Biskupic	PZD Częstochowa	.	2 000 000	.	.	.	.	.	.	2 000 000	FDS
	Budowa ścieżki rowerowej na trasie Srocko – Kusięta - Olsztyn	Miasto i Gmina Olsztyn	.	2 000 000	3 000 000	.	.	.	.	.	5 000 000	FDS

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem		
Zagrożenia hałasem	Budowa drogi gminnej w miejscowości Kusięta	Miasto i Gmina Olsztyn	.	600 000	.	.	.	.	.	.	.	600 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Modernizacja ul. Bukowej w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	2 000 000	2 000 000	.	.	.	.	.	.	4 000 000	FDS
	Modernizacja ul. Granitowej w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	1 000 000	.	.	.	.	.	.	.	1 000 000	FDS
	Budowa drogi na wzgórze Biakło	Miasto i Gmina Olsztyn	.	300 000	.	.	.	.	.	.	.	300 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa drogi gminnej w Turowie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	300 000	.	.	.	.	.	.	.	300 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Modernizacja ul. Akacyjowej w Turowie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	900 000	.	.	.	.	.	900 000	Budżet własny Miasta i Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
	Modernizacja ul. Topolowej w Turowie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	900 000	.	.	.	.	900 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa drogi przebiegającej przez działki 59 i 187 w Krasawie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	600 000	.	.	.	.	.	600 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Modernizacja ul. Polnej w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	800 000	.	.	.	.	.	800 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Modernizacja ul. Bukowskiej w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	800 000	.	.	.	.	.	800 000	FDS
	Modernizacja ul. Jurajskiej w Zrębicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	700 000	.	.	.	.	.	700 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa chodnika wzdłuż ul. Chorońskiej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	1 000 000	500 000	.	.	.	.	.	1 500 000	FDS

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
	Budowa chodnika wzdłuż ul. Krótkiej i ul. Zrębskiej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	2 000 000	1 000 000	.	.	.	.	3 000 000	FDS
	Modernizacja łącznika przy ulicach Krótkiej i Lawendowej	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	3 000 000	.	.	.	.	3 000 000	FDS
	Budowa przedłużenia ul. Granicznej w Bukownie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	600 000	.	.	.	.	.	600 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa przedłużenia ulic Kościelnej i Zrębskiej	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	500 000	.	.	.	.	.	500 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Modernizacja ul. Polnej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	2 000 000	1 500 000	.	.	.	3 500 000	FDS
	Modernizacja ul. Słonecznej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	400 000	500 000	.	.	.	900 000	Budżet własny Miasta i Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
	Modernizacja ul. Kochanowskiego w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	200 000	300 000	.	.	.	500 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Modernizacja ul. Kochanowskiego w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	.	600 000	.	.	.	600 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa dróg w ramach tzw. Przedziału w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	.	.	3 000 000	2 000 000	.	5 000 000	FDS
	Budowa centrum przesiadkowego w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	1 000 000	.	.	.	.	.	.	1 000 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa centrum przesiadkowego w Olsztynie (Odrzykoń)	Miasto i Gmina Olsztyn	.	900 000	.	.	.	.	.	.	900 000	FE SL 2021-2027
	Modernizacja ul. Prostopadłej w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	400 000	100 000	.	.	.	.	.	.	500 000	FDS

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem		
	Modernizacja drogi przy ul. Combika w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	400 000	.	.	.	.	.	.	.	400 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Modernizacja ul. Konopnickiej i ul. Mickiewicza w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	400 000	.	.	.	.	.	.	.	.	400 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa drogi przebiegającej przez działkę nr 51 w Skrajnicy	Miasto i Gmina Olsztyn	500 000	.	.	.	.	.	.	.	.	500 000	Budżet Województwa Śląskiego
	Modernizacja ul. Karłowatej Sosny w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	600 000	.	.	.	.	.	.	600 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Modernizacja ul. Olsztyńskiej w Biskupicach	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	200 000	.	.	.	.	.	.	200 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa drogi gminnej w Turowie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	.	.	.	900 000	.	.	900 000	Budżet własny Miasta i Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem		
	Budowa drogi gminnej do „Geotermii” w Olsztynie	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	.	.	.	.	600 000	.	600 000	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa drogi gminnej na odcinku Biskupice – gmina Olsztyn do Choroń – gmina Poraj	Miasto i Gmina Olsztyn	6 105 000	.	.	.	.	.	.	.	.	6 105 000	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
	Budowa dróg gminnych w celu skomunikowania nowego osiedla w miejscowości Olsztyn z centrum i drogami wyższej kategorii	Miasto i Gmina Olsztyn	9 387 729	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9 387 729
Gospodarowanie wodami	Współpraca z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w zakresie edukacji producentów rolnych w tematyce gospodarowania wodami	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Budżet własny Miasta i Gminy
	Budowa zbiornika retencyjnego na wody opadowe z dróg w miejscowości Olsztyn - poprawa bezpieczeństwa i jakości życia	Miasto i Gmina Olsztyn	.	540 030,00	.	.	.	.	.	.	.	.	540 030,00
Gospodarka wodno-ściekowa	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Olsztynie k/Częstochowy przy ul. Storczykowej	Miasto i Gmina Olsztyn, PWiK Częstochowa	.	15 500 000	.	.	.	.	.	.	.	15 500 000	Budżet własny Miasta i Gminy, Dofinansowanie z PWiK, WFOŚiGW, RPO

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Miasto i Gmina Olsztyn	Opłaty użytkowników za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych									Mieszkańcy, Pomioty zewnętrzne
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Miasto i Gmina Olsztyn	45 000	50 000	50 000	50 000	.	.	.	.	195 000	Budżet własny Miasta i Gminy, Dofinansowanie z WFOŚiGW
Zasoby przyrodnicze	Nasadzenia roślinności	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Budżet własny Miasta i Gminy
Zagrożenia poważnymi awariami	Wyposażenie jednostek Straży Pożarnej	Miasto i Gmina Olsztyn	.	.	1 000 000	500 000	.	.	.	.	1 500 000	FE SL 2021-2027

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoringu natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalni	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji burmistrza należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych gminy (w ramach budżetu Miasta i Gminy Olsztyn), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Miasta i Gminy Olsztyn w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w mieście i gminie

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu Programem Ochrony Środowiska należą:

- Burmistrz Miasta i Gminy Olsztyn,
- Rada Miasta i Gminy Olsztyn.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze miasta i gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program Ochrony Środowiska należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą Programu Ochrony Środowiska jest społeczeństwo Miasta i Gminy Olsztyn, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” powinien zostać przygotowany z lat 2023-2024 następny z lat 2025-2026, itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzanie, co dwa lata raportu oceniającego postęp wdrażania tegoż programu, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Miasta i Gminy Olsztyn.

W tabeli poniżej przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów Programu Ochrony Środowiska.

Tabela 30. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	180	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza
		Liczba budynków z wymienionymi systemami grzewczymi [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	8	
		Liczba zamontowanych instalacji OZE [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	300	
		Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	10,4	
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Długość wybudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	12,495	Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez jego utrzymanie w granicach poziomu obowiązujących standardów
		Długość zmodernizowanych dróg [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	7,33	
		Liczba wybudowanych budynków centrum przesiadkowego [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	2	
		Długość wybudowanego chodnika [km] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	3,7	
Gospodarowanie wodami	Ochrona jakości wód	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	Według potrzeb	Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie miasta i gminy

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
		Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych na wody opadowe [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	1	
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	1	Wartość ładunków zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami	Stopień nieruchomości od których odbierane są odpady komunalne [%] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	100	Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach komunalnych ogółem Ilość zutylizowanych wyrobów azbestowych
		Ilość odpadów zawierających azbest [t] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	Spadek wartości >1 174	
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych	Liczba nowych nasadzeń [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	Wzrost wartości	Poprawa jakości utrzymania roślinności w dobrym stanie
Zagrożenia poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami o zagrożeniami naturalnymi	Liczba OSP ze zmodernizowanym sprzętowieniem [szt.] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Olsztyn	6	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie miasta i gminy Olsztyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Olsztyn

6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 31. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.	<p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; <p>Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii - Energia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; <p>Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii - Środowisko:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym <p>Cel: Ochrona jakości wód</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020	Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw.SPA2020w dniu 29.10.2013 r.	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. <p>Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu; <p>Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); <p>Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczenia ich wpływu 	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24października2014 r.	<p>Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990;</p> <p>Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii;</p> <p>Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej32,5%.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisjiCO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
<p>Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</p>	<p>Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.</p>	<p>Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska;</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym <p>Cel: Ochrona jakości wód</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania	
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)	<p>Cel: dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;</p> <p>Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,</p> <p>Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,</p> <p>Cel: zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,</p> <p>Cel: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,</p> <p>Cel: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,</p> <p>Cel: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,</p> <p>Cel: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,</p> <p>Cel: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,</p> <p>Cel: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <p>— Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂</p> <p>— Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE</p> <p>— Kierunek: Poprawa efektywności</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	<p>Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej sieciowej energii elektrycznej;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;</p> <p>Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.	<p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów. 	<p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	<p>Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	<p>Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia infrastruktury i stanu środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym <p>Cel: Ochrona jakości wód</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	<p>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji 1.2. – rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	Komunikat Ministra Środowiska z dnia 17 września 2015 r. w sprawie Krajowego Programu Ochrony Powietrza	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia;</p> <p>— Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.</p>	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15marca 2010 r.	<p>Cele:</p> <p>— usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,</p> <p>— minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,</p> <p>— likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.</p>	<p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <p>— Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest</p>
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy	<p>Cele:</p> <p>— rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii;</p> <p>— budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia</p>	<p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <p>— Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> — zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych. 	
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r.	<p>Cele określone w Planie:</p> <ul style="list-style-type: none"> — wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, — zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, — osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: <ul style="list-style-type: none"> — 55% dla roku 2025, — 60% dla roku 2030, — 65% dla roku 2035, — minimalizacja ilości składowanych odpadów: <ul style="list-style-type: none"> — do 30% w roku 2025, — do 20% w roku 2030, — do 10% w roku 2035, — zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, — zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, — zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, 	<p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<ul style="list-style-type: none"> — zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu obieranych i zbieranych odpadów, — zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, — utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., — ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk. 	
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele: <ul style="list-style-type: none"> — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w winnych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia 	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Cele Planu: — niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW, — osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych, — stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych	Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.	Cele zawarte w dokumencie: — Wyeliminowanie/unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, — Określenie warunków możliwego zagospodarowywania obszarów chronionych obwałowaniami, — Ograniczanie istniejącego zagrożenia powodziowego, — Ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności, — Budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do	Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> — Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego. 	
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Cel: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych	<p>Cel: Ochrona jakości wód</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie	Uchwała nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 listopada 2020 r.	<p>Cel strategiczny C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Wysoka jakość środowiska, — Efektywna infrastruktura, — Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisjiCO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym <p>Cel: Ochrona jakości wód</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+	Uchwała Nr VI/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.	<p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji. — Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych. — Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego. — Infrastrukturalne powiązania regionu. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym <p>Cel: Ochrona jakości wód</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	Uchwała Nr V/11/8/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 grudnia 2015 roku	<p>Cel nadrzędny: innowacyjna gospodarka i wysoka jakości życia przy zachowaniu dobrego stanu środowiska przyrodniczego.</p> <p>Cele podrzędne:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, — Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami, — System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, — Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii, — Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu, — Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych, — Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi, — Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym <p>Cel: Ochrona jakości wód</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> — Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska, — Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, — Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków. 	
Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023	Uchwała nr VI/12/8/2019 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2019 roku	Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.	<p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym
Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032	Uchwała 1258/49/IV/2011 Zarządu Województwa Śląskiego	Celem Programu jest aktywizacja działań związanych z oczyszczaniem terenu województwa śląskiego z azbestu tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.	<p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest
Program ochrony środowiska dla powiatu częstochowskiego do roku 2023 z perspektywą na lata 2024-2027	Uchwała nr XXII/175/2021 Rady Powiatu Częstochowskiego z dnia 11 lutego 2021 roku	<p>Cele Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, — Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami, — System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, — Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym <p>Cel: Ochrona jakości wód</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p>

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii,</p> <ul style="list-style-type: none"> — Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu, — Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych, — Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi, — Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społecznoekonomicznymi, — Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska, — Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, — Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych 	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztyn</p>	<p>Uchwała nr II/15/18 Rady Gminy Olsztyn z dnia 17 grudnia 2018 r.</p>	<p>W Studium wskazano cele obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów; — Kierunki i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów; — Zasady ochrony środowiska i jego zasobów; — Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego; — Kierunki rozwoju transportu; — Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej; 	<p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<ul style="list-style-type: none"> — Obszary dla których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego; — Obszary dla których należy sporządzić plany miejscowe; — Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej; — Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji. Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi. 	

Źródło: Opracowanie własne

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.).

Program ochrony środowiska jest dokumentem strategicznym odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie miasta i gminy Olsztyn oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Miasto i Gmina Olsztyn jest gminą miejsko-wiejską o powierzchni 10 913 ha, położoną w powiecie częstochowskim, województwie . W jej skład wchodzi 12 sołectw: Olsztyn, Odrzykoń, Skrajnica, Kusięta, Turów, Bukowno, Przymiłowice, Zrębice Pierwsze, Zrębice Drugie, Krasawa, Biskupice i Biskupice Nowe. Według danych GUS w 2022 roku, miasto i gminę zamieszkiwało 8 214 osób.

W granicach miasta i gminy występują formy ochrony przyrody takie, jak:

- Rezerwat Przyrody Sokole Góry,
- Rezerwat Przyrody Zielona Góra,
- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko – Mirowska,
- Użytek ekologiczny Góry Towarne,
- 13 pomników przyrody.

Obszar ten jest dobrze zwodociągowany - 100% budynków podłączonych jest do sieci wodociągowej. Natomiast wymagane są działania poprawiające jakość systemu kanalizacyjnego.

Na obszarze miasta i gminy funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, który zajmuje się odbieraniem odpadów od mieszkańców i ich utylizacją. Mimo tego uporządkowanego systemu gospodarki odpadami, Miasto i Gmina wymaga poprawy w zakresie unieszkodliwiania wyrobów azbestowych, ponieważ większość z nich nie została jeszcze poddana temu działaniu.

Stan powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych na obszarze miasta i gminy jest poddawany okresowym badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Katowicach . Główne źródła powstawania zanieczyszczenia na powietrza na terenie miasta i gminy stanowią: źródła punktowe i źródła liniowe. Badania powietrza w roku 2022 wykazały, że terytorium Miasta i Gminy Olsztyn znajduje się na obszarze przekroczeń wartości poziomu docelowego benzo(a)pirenu i ozonu na poziomie celu długoterminowego.

Od dnia 17 lutego 2023 roku obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry. Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, które obecnie wg nowego podziału znajdują się na terenie miasta i gminy: Kucelinka, Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik, Ordonka, Dopływ spod Choronia, Wiercica.

W granicach miasta i gminy Olsztyn położona jest jedna jednolita część wód podziemnych GW600099.

Na terenie tym prowadzone były badania w zakresie promieniowania pól elektromagnetycznych, które nie wykazały przekroczeń. Koncentracja bazowych stacji telefonicznych na tym terenie jest mała, co przyczynia się do minimalizacji ryzyka wystąpień tego typu przekroczeń.

45% powierzchni miasta i gminy Olsztyn stanowią grunty orne. Najwięcej jest tu gleb niskiej jakości o klasach bonitacyjnych V i VI. Dodatkowo nie są prowadzone badania w ramach monitoringu jakości gleb.

Eksploatowane są tu złoża i występują aktywne obszary górnicze. Nie zarejestrowano natomiast osuwisk oraz nie wyodrębniono terenów, które mogłyby być narażone na występowanie tych zjawisk.

Na terenie miasta i gminy Olsztyn nie funkcjonują zakłady ZDR i ZZR. Natomiast zagrożenie w zakresie zagrożenia poważnymi awariami stanowi droga krajowa nr 46, która stanowi ryzyko transportu substancji niebezpiecznych i zagrożeń z niego wynikających.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie miasta i gminy Olsztyn.

Wdrażania programu będzie się odbywać przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy Miasta i Gminy Olsztyn odpowiedzialny będzie na sporządzanie i przedstawianie Radzie Miasta i Gminy Olsztyn raportu z wykonania Programu co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w Programie.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Położenie Miasta i Gminy Olsztyn według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	10
Tabela 2. Liczba ludności na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022	10
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	22
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	22
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	24
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	26
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	28
Tabela 8. Charakterystyka zlewni JCWP prowadzonych na obszarze miasta i gminy	30
Tabela 9. Klasyfikacja i ocena zlewni JCWP na terenie miasta i gminy Olsztyn	31
Tabela 10. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami.....	37
Tabela 11. Sieć wodociągowa na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022.....	38
Tabela 12. Sieć kanalizacyjna na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022.....	38
Tabela 13. Liczba zbiorników bezodpływowych występujących na terenie gminy i miasta Olsztyn w latach 2018-2021	39
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	39
Tabela 15. Charakterystyka złóż kopalin położonych na terenie miasta i gminy Olsztyn	41
Tabela 16. Charakterystyka obszarów górniczych na terenie miasta i gminy Olsztyn	41
Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	42
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	43
Tabela 19. Odpady zebrane terenu miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022.....	44
Tabela 20. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie miasta i gminy Olsztyn w latach 2018-2022	45
Tabela 21. Wyroby azbestowe na terenie miasta i gminy Olsztyn [kg].....	46
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	47
Tabela 23. Struktura lasów na terenie miasta i gminy Olsztyn	48
Tabela 24. Pomniki przyrody na terenie miasta i gminy Olsztyn.....	55
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	57
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	59
Tabela 27. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030	65
Tabela 28. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	71
Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	79
Tabela 30. Propozycje wskaźników monitorowania celów.....	83
Tabela 31. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	86
Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Olsztyn na tle powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego	9
Rysunek 2. Sieć dróg na terenie miasta i gminy Olsztyn	12
Rysunek 3. Dzielnice klimatyczne Polski wg. W. Okołowicza i D. Martyn	14
Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	17
Rysunek 5. Mapa nasłonecznienia Polski	18
Rysunek 6. Temperatura na głębokości 2 000 m p.p.t.....	19
Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2022 rok	20
Rysunek 8. Zlewnie JCWP na terenie miasta i gminy Olsztyn.....	32
Rysunek 9. JCWPd na obszarze miasta i gminy Olsztyn	33
Rysunek 10. GZWP znajdujące w granicach administracyjnych miasta i gminy Olsztyn	34
Rysunek 11. Obszar miasta i gminy Olsztyn, dla którego opracowane zostały arkusze map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego.....	35
Rysunek 12. Mapa utworów przypowierzchniowych na terenie miasta i gminy Olsztyn	40
Rysunek 13. Obszary występowania złóż na terenie miasta i gminy Olsztyn.....	42
Rysunek 14. Mapa obszarów leśnych na terenie miasta i gminy Olsztyn	49
Rysunek 15. Rezerваты Przyrody znajdujące się w obrębie miasta i gminy Olsztyn	51
Rysunek 16. Park Krajobrazowy znajdujący się w obrębie miasta i gminy Olsztyn.....	52

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Olsztyn na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Rysunek 17. Obszar Natura 2000 znajdujący się w obrębie miasta i gminy Olsztyn	54
Rysunek 18. Użytek ekologiczny znajdujący się w obrębie miasta i gminy Olsztyn	55
Rysunek 19. Pomniki przyrody znajdujące się w obrębie miasta i gminy Olsztyn	57